

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 90 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višja
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pn večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoval
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Demokratska stranka za narodno avtonomijo

Davidovič zahteva koncentracijsko vladu - Oster govor Voje Marinkoviča - Enodušne manifestacije na kongresu DS -
Potek zborovanja - Volitev glavnega odbora

Ogromna udeležba

Belgrad, 16. jan. (Brz. »Slov.«) Kongres demokratske stranke se je pričel večerj dopoldne.

Splošen politični položaj v državi ter izredno ugodno stališče, ki ga ima demokratska stranka v sedanji vladi, je privabilo na kongres veliko število delegatov. Kongres demokratske stranke je tako velik in veličasten, kakor ga doslej ta stranka še ni imela. Je brezdvomna to tudi posledica notranjih nasprotij, ker so se delegati obeh struj čutili v tem kritičnem položaju dolžne, da s svojo prisotnostjo povečajo število zastopnikov svoje struje in tako onemogočijo kak sklep, ki bi bil v izrecno in izrazito korist nasprotne skupine. To so razlogi, ki so dovedli na kongres 556 delegatov iz vse države.

V teh znamenjih in pod nujnim vplivom navedenih razlogov se vrši tudi ves kongres. Voditelja obeh struj Davidovič in Marinkovič vesta, da je

merjenje sil

na tem kongresu izredno nevarna stvar in se sama, kakor tudi njuni zastopniki, trudijo le, da bi kongres na splošnem odnesel čim več smipatij za vsakega in vsak si prizadeva, da bi s silo besede dal kongresu čim več svojega obeležja.

Kongres je otvoril večerj dopoldne ob 9. uri 20 minut strankin šef Ljuba Davidovič, ki so ga delegati takoj, ko se je pojavil, frenetično pozdravljali. Dr. Ribar je predlagal in zbor je soglasno z odobravanjem sprejel, da je bil za predsednika kongresa izvoljen Ljuba Davidovič, za podpredsednika pa Zivko Petričić iz Zagreba. Prvi je govoril

Ljuba Davidovič

»Gospodje, z vašim dovoljenjem imam jaz prvi besedo. Ne bom vam govoril o velikih principih demokracije. Morda bi o tem v tem času globokega materializma bilo treba razpravljati, toda ker smo že na prejšnjih kongresih pretresali ta velika načela in ker smo jih sprejeli za svojo politično vero in ker se o veri ponovno ne razpravlja, bomo danes prešli preko te, dasi morda zelo aktualne točke. Danes vam bom govoril o dveh klasičnih vprašanjih, ki zanimajo ves naš narod. Danes gre za

uporabljanje zakona,

za delo po zakonu, za čuvanje ustave, ki je v celji zemlji še vedno vprašanje na dnevnem redu. Druga stvar pa je

pobijanje gospodarske krize.

Ljuba Davidovič je govoril predvsem o prvem vprašanju in je z njim v zvezi podal ves historiat najnovejše politike demokratske stranke. Posebno je poudarjal, da je demokratska stranka doprinesla veliko žrtve za državo, ker je vztrajala v sedanji vladni koaliciji. V nekaterih stavkih se je g. Davidovič čisto določno izrazil proti sedanji koaliciji, češ da je za to koalicijo treba žrtvovati celo načela stranke. Žrtve, ki jih doprinese demokratska stranka za sedanjo koalicijo, gredo po mnenju g. Davidoviča preko meje. Zlasti značilni so stavki: Prijatelji nam pravijo, pazite, kako daleč greste v popuščanju, pazite, ker je

demokracija v nevarnosti.

Menj se zdi, da so v sedanjih razmerah pristojni ljudje pozabili, da bi izdelali delovni program kot prvo podlago svojega dela. Morali bi se posli reševati po važnosti in nujnosti, toda tega ni. Jaz vprašam, kaj se je uređilo v teh devetih mesecih. Mi smo zahtevali v koaliciji, da se najprej razčisti državni uradniški aparat. Centrala tega še ni napravila. Popolnoma prav je, da slabi na vrhu varujejo slabe na dnu. Zakon se ne izpolnjuje. Sodniki se izgovarjajo: Oprosite, jaz se ne morem zameriti ministru. Ti ljudje služijo slabim ministrom. Jaz pravim, da ti uradniki ne služijo ne kralju ne državi, ker niti kralj niti država ne potrebuje takih uslužbencev.

Razmere v Južni Srbiji

Nato je Ljuba Davidovič govoril o naših notranjih razmerah in strahovito napadal vladu radi razmer v južni Srbiji.

Oni, ki neposredno upravljajo z našim narodom tam na jugu in tisti, ki pošiljajo

tako upravno uradništvo, in tisti, ki ga drže, naj vedo, da nezvestno sodelujejo s sovražnimi načrti macedonskega komiteja. Kaj hoče macedonski komite od Macedonije? Bolgari se zavedajo, da Macedonije ne bodo vzeli s trojkami in četvorkami. Zavedajo se, da je ne bodo vzeli z bataljoni ne s polki ne z divizijami in ne z armijami. Ne poznajo pa naši zapeljani bratje iz Bolgarije velike ljubezni naroda našega za jug. To je ljubezen, ki se ne razvija s propagando, ampak s krvjo in željo in z velikimi tradicijami iz naše preteklosti. Mi smo prežeti z globoko željo miru in balkanske solidarnosti. Mi hočemo

Sporazum balkanskih narodov

Ta sporazum ni potreben le tej ali oni državi, temu ali onemu narodu, ampak je potreben Balkanu, ker le v sporazumu bo Balkan ostal Balkancem. Tisti, ki pošiljajo ljudi z revolverji na ubijanje sinov našega naroda, naj vedo, da kdor neče brata za brata, bo dobil tujca za gospodarja. Ako Balkan neče brata za brata, se bojim, da bo dobil tujca za gospodarja. Naš narod v Macedoniji strahovito trpi in ne po svoji krivdi. Zahtevamo, da se čimprej uvede zakonitost in zato odklanjamo vsako politično kombinacijo, v katero bi prišli za ceno zakonitosti. Za ceno zakonitosti mi sedanjo koalicijo odklanjamo.

Hočemo, da vodimo to zemljo v lepšo bodočnost. Vlada, ki ne more garantirati te spremembe na boljše, naj ne išče naše podpore. Hočemo polno zakonitost, neokrnjeno enakost in popolno svobodo.

Naša pričakovanja od današnje politične kombinacije so bila velika. Mnogo smo pričakovali in veliko upali. Toda čakali smo zastonj. Ključno nam, naj čakamo še. Jaz pa vprašam, do kdaj, ali do smrti, ali do smrti naše stranke? Ona že začena bolehati, ona boleha. Dolžni smo, da ji damo zdravila. Jaz sem prepričan, da ni nikogar med nami, ki bi hotel prižgati mrtvaško svečo naši stranki. Prižgali bomo to svečo raje koaliciji. Resno se bomo poprijeli, pa se bomo zedinili in zagrabili reševanje problemov demokracije in silnih načrtov, ki jih danes pričakuje naša država.

Teh načrtov je mnogo in težki so.

Izenačenje zakonov

zasluži, da se zanj izrabljuje ena vlada.

Pobijanje gospodarske krize

zasluži vso pozornost z velikimi žrtvami, ki so za to potrebne. Kriza je splošna. Čuti jo kmet, obrtnik, trgovec in intelektualce.

Ljuba Davidovič je nato podrobno govoril o obljubah vlade takoj po volitvah in trpljenju posameznih stanov, zlasti pomanjkanju, ki ga trpi podeželski narod. S tem v zvezi je Ljuba Davidovič ostro nastopil proti vsakemu povišanju davkov, zlasti proti povišanju davkov v Srbiji, in proti davkom, ki jih plačuje srbski kmet.

Končno se je Davidovič izjavil

za koncentracijsko vladu vseh strank:

»Za vse te naloge je treba združiti vse moč in sile te zemlje. Take in tako združene sile bodo mogle izvršiti to veliko delo. Gospodje, mi hočemo koncentracijo delu, koncentracijo strank, in preko te koncentracije koncentracijo osebnosti, hočemo koncentracijsko vladu. Hočemo koncentracijo najboljših med dobrimi, hočemo koncentracijo najspretnjših med spretnimi, koncentracijo najvrednejših med vrednimi, hočemo to kombinacijo radi tega, ker bo le taka najmočnejša in najnajdalgotrajnejša, hočemo radi tega, ker ona ne bo odvisna od te ali one grupe strank ali osebnosti. Jaz mislim, gospodje, da bo iz te koncentracije izšla kot rezultat grup in strank ena velika demokratska stranka. Mi hočemo, da demokratsko živimo in da demokratsko delamo.

Govor dr. Voje Marinkoviča

Dr. Voja Marinkovič je nastopil kot drugi govornik. Predvsem je referiral o zunanji politiki, vmes pa vpletel svoje poglede na naš notranjepolitični položaj. Bistveno je ton govora dr. Voje Marinkoviča isti, kakor Ljube Davidoviča. Demokratska pravka sta hotela manifestirati konsolidacijo stranke. Marinkovič je dejal: Govoril bom, kakor mi dovoljuje nujen obzir na položaj, ki ga zavzemam. Zunanji položaj, mednarodni položaj v svetu, posebno

mednarodna situacija v Evropi ima vsa obeležja poveljnih časov, v katerih živimo. Zato je motna, nejasna in celo nevarna. Radi tega so vsi narodi v Evropi v skrbeh, ne samo za daljino, ampak tudi za bližnjo bodočnost.

Prva polovica 20. stoletja je v zgodovini jasno deljena v dve epohi: Prva epoha je trajala do 1918, v drugi živimo danes in še vedno bijemo boj med starim in novim. Naše mesto je jasno, mi smo za novo proti staremu. Toda mi računamo tudi z dejstvom, da elementi stare dobe še žive in da bo poprej, predno bo prišlo do novega življenja in se bo staro popolnoma izkoreninilo, treba še velikih žrtve. Narodi, ki se bore za svojo bodočnost, morajo budno paziti, da ne postanejo žrtve svojega ideala. To ne bi bila škoda samo zanje, marveč tudi za splošno stvar, za katero se bore. Spomladi je treba imeti pripravljene poleg voza i čoln i sani.

Boreč se v tej prehodni dobi za red in mir, za katerim težimo, si moramo biti v svesti vseh elementov. Verujemo v bodočnost pravega napredka, katerega temelji slone na ustanovah Lige narodov, verujemo v

bodočnost Lige narodov

in bomo vse storili, kar je v naši moči, da se mednarodni spori mirno rešujejo in da se ta velika ideja čimprej uresniči. Toda vpoštevati moramo, da to še ni popolnoma uresničeno. Varovati hočemo vsa jamstva, ki nam jih za mir nudi in priporoča Društvo narodov, a v prvi vrsti hočemo sodelovati s prijatelji in zavezniki, ki mislijo in žele isto, kar mi:

Svetovni mir in današnji pravni red

To je edina baza naše zunanje politike. Hočemo, da se mednarodni položaj razvija dalje na tem temelju. To veliko načelo, ki se ga bo naša zunanja politika vedno držala, ima v raznih dobah razna imena, a danes se imenuje:

Balkan balkanskim narodom

To je primena tega načela na naše lokalne razmere. Očita se nam, da to načelo prikriva pri nas neke hegemonistične in imperijalistične težnje. To se nam očita baš od strani, kjer take težnje morda obstoje. V našem sosedstvu, med balkanskimi narodi samimi, si o absolutni neobhodnosti tega principa, kakor se zdi, še vedno niso docela na čistem. Nedavno sem v narodni skupščini na to stvarno vprašanje odgovoril, da smatram to načelo tako, da je varnost in bodočnost balkanskih narodov v tem, da se sporazumejo na temelju enakosti in ravnopravnosti v skupni težnji za skupnim ciljem. Balkanski narodi morajo razumeti, da bo ali celi Balkan svoboden in nobeden izmed njih.

Odgovorni državnik neke sosedne dežele je na nekem zboru žal napravil napako, da je opozarjal na neke namišljene hegemonistične cilje naše države, ki da se krijejo za načelom: Balkan balkanskim narodom in navajal usodo onih, ki so stremili za hegemonijo na Balkanu.

Ako se je ta pripomba tikala nas, potem je bila odveč. V naših težnjah ni ničesar, česar ne bi mogli odkrito priznati pred vsem svetom. Jako dobro vemo, koliko stane prvenstvo na Balkanu. Za to majhno mesto na solncu je naš narod prelil morje krvi. Ne zahtevamo ne prvenstva ne hegemonije, marveč

zahtevamo bratstvo.

Toda izjaviti moramo, da bomo to načelo: Balkan balkanskim narodom vedno branili, in naj ostanemo tudi sami na Balkanu, da ga branimo. Toda ne vem, kaj bo potem, ako nas ostali balkanski narodi puste same in bomo braneči Balkan ostali sami kakor pred nekoliko vekovi — in nam bo uspelo, da ga obranimo. Ne vem, če to pot ne pride do naše hegemonije. Kajti tisti, ki svoje neodvisnosti noče braniti, se ji odreka; njemu se ne more vsiliti — svoboda.

Tisti, ki so težili za hegemonijo na Balkanu, morda ne bi bili doživeli tako slabega izida, ako ne bi bili pozivali na Balkan tujcev, da bi bili z njihovo pomočjo dosegli avtonomijo.

Ljubezen za ljubezen,

prijateljski nasvet za prijateljski nasvet. Pravijo, da imajo razni balkanski narodi razne interese. Toda njih skupni interes je tako velik, da ga ne moremo žrtvovati za nobene posebne

interese. Zgodovina uči, da je Balkan propadel samo zaradi nesloge balkanskih narodov. Naše bratske balkanske narode iskreno opominjamo, naj pazijo, da Balkan po petih stoletjih ne napravi enake napake.

Iz tega se more videti, da je naša zunanja politika prijateljska in širokogrudna. Toda težko se je vedno kazati prijatelja, ako oni drugi ne prihaja nasproti enako prijateljsko. Vendar bomo do zadnjih možnosti in krvavečega srca storili svojo dolžnost, ker nočemo, da bi na nas padla krivica, ako začne

na Balkanu ponovno teči kri.

Od vseh zahtevamo samo eno: da so iskreni in lojalni. Prepričani smo, da mi daleč čas, ko bo veliki duh našega naroda zmagal in ne bo v nobeni državi več mogla katerakoli stranka voditi narod v mesnico, ki ni potrebna.

Naša država ni izolirana

marveč ima tudi v tem trenutku večino držav na svoji strani. Ako se bodo zločini v Južni Srbiji nadaljevali, je ni države, ki bi smela sprožiti macedonsko vprašanje. Gotovo pa je, da kjer so kamen in revolver začetek, so topovi in mitraljeze konec. Tisti, ki pri tem fantazirajo o osamljenosti naše države, bi utegnili biti zelo neprijetno razočarani. Za to jamčim. To naj Balkan vzame na znanje.

Marinkovičevemu govoru je sledilo viharo pritrjevanje. Nato je podal

Voja Veljkovič

obširen gospodarski referat. Zavzemal se je za povzdigo kmetijstva potom šol in cenene kredita. Davki naj se brezpogojno izenačijo in znižajo. Za izvedbo teh nalog je potrebna močna vlada.

Resolucija

Po govoru teh treh prvakov DS se je razvila debata, v kateri so sodelovali skoro vsi delegati iz vseh okrajev. Iz Slovenije, kolikor smo se mogli informirati, ni prisostvoval nihče. P. dvodnevni debati, je danes kongres sprejel sledečo resolucijo:

Kongres je slišal izvajanja predsednika glavnega odbora Davidoviča in referenta Marinkoviča in Veljkoviča, kakor tudi poročila in mišljenja delegatov demokratskih organizacij iz cele države. Kongres DS je na svoji zaključni seji, dne 16. januarja, soglasno ugotovil sledeče:

1. Težko pravno, gospodarsko in finančno stanje v državi in resnost zunanjih razmer, 2. Potreba je, da se z ozirom na tako jasne naloge zbirajo nacionalne sile sploh, posebej potreba, da se zbere vsi načelno sorodni demokratski elementi na način, kakor se je pričelo z Demokratsko zajednico.

2. Splošen položaj, razen neznatnih osebnih sprememb je ostal kljub neštevilnim pritiskom in celo parlamentarnim obtožbam pri istih metodah in istimi osebami.

3. Tuja teroristična akcija je izkoristila napake in slabosti oblasti in dovedla do težkega stanja v enem delu južne Srbije. Smer te akcije gre za tem, da z nemiri in nezaupanjem spravi iz hladnokrvnosti tudi oblasti in javno mišljenje v državi in da v tujini vzbudi vtis borbe prebivalstva proti državi. To peklensko delo onemogoča lahko samo temu dorastla uprava, ki se mora izvajati s strogim uporabljanjem zakona, kakor tudi z modernim razumevanjem razmer in te težke naloge in s toplim zavzemanjem za to trpinčeno ljudstvo, ki se hoče sedaj postaviti med terorjem razbojnikov in med nezaupanjem nasproti oblastem.

4. Nezadovoljstvo v drugih krajih, radi tega, ker se še niso izenačili državni zakoni, se nevarno izkorišča v strankarske svrhe. To nezadovoljstvo po desetih letih zedinjenja prihaja kot druga težka opozoritev. Kakor za škodljivo stanje uprave v južni Srbiji, tako je treba tudi za pojav prečanske fronte, iskati povoda v kratkovidni politiki voditeljev drž. uprave in v nezadostni zavesti o vrednostih državljanske solidarnosti kot edinega temelja za nacionalno konsolidacijo.

Narodna samouprava kot bistveno sredstvo za reformo državne uprave, za njeno poenostavitev in približanje h ljudstvu ne more dati pravih rezultatov z današnjim ozkimi in negotovimi delokrogom in v današnjih istotako ozkih in neprirodnih mejah oblasti. Trimesečni kaos z občinskimi volitvami v Volvodini in nič boljši rezultati, ki se pričakujejo od občinskih volitev v Bosni, silijo demokratske zastopnike,

ORIGINALNEBARVE, MATRICE (KOŽE), VOSČEN PAPIR, ZA GESTETNER-CYKLOSTIL, SPECIJALNI PAPIR ZA RAZMNOŽEVANJE, SE DOBI
VEDNO IN NAJCENEJE PRI **LUD. BARAGA, LJUBLJANA** SELENBURGOVA UL. 6/I. TELEFON št. 2980**Kostanjev taninski les**

kupuje stalno po ugodnih dnevnih cenah

Ernest Marinc, Celje

Zrinskega ulica št. 4

Telefon interurb. št. 136.

Inserirajte
v
„Slovincu“!**Inventurna razprodaja čevljev**

po znatno znižani ceni.

Moški čevlji, črni in rujavi, ameriksanske oblike Din 100.—
 Moški čevlji, črni in rujavi, šiimi oblika Din 130.—
 Ženski čevlji, nizki in visoki, od Din 40.— do . Din 100.—
 Fantovski in dekliški čevlji Din 60.—
 Otroški čevlji, nizki od Din 10.— do Din 40.—
 Nogometni čevlji, prikladni za delo, od 40 Din do Din 50.—

Ne zamudite ugodne prilike pri nakupu obutve in
 obiščite naše prodajalne na

Dunajski cesti št. 23 na dvorišču, Carl Pollak, d. d.

**Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici**

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela
 »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem ra-
 čunu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva
 itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Novi hotel v Mariboru.

Prevzela sva hotel „MARIBORSKI DVOR“ pri državnem
 mostu Hotel „Mariborski dvor“ ima 20 moderno urejenih
 sob. Solnčna lega. Vec kopalnic v hotelu. Autogaraža. Klubove
 sobe. Najlepši restavracijski prostori. Prvovrstna vina in izborna
 kuhinja. Vsak četrtek domači praznik. Godba. Auto postaja.
 Auto pri vsakem vlakcu. Zbirališče potnikov. Telefon 302.

Priporočata se ANDREJ IN MARA OSET.

Otvoritev trgovine

Ceni. občinstvu naznanjam, da združim s svojo
 mesarijo na Rimski cesti št. 21 tudi

trgovino mesnih izdelkov

katero otvorim v torek, dne 17. januarja 1928, ter
 se priporočam še za nadaljno naklonjenost

Točna postrežba. Sveže blago. Solidne cene.

Josip Marčan, mesar in prekajevalec
 Ljubljana, Rimska cesta št. 21

Znižane cene pri „TRIBUNA“.

Mamec, ne zamudite ugodne prilike, da si ogle-
 date veliko izbiro vsakovrstnih otroških vozičkov
 igralnih vozičkov, stolic, holenderjev, malih avo-
 koles in triciklov, šivalnih strojev in dvokoles.
 Posebni oddelek za popravilo dvokoles, motorjev,
 šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emajli-
 ranje z ognjem. Kolesa se shranjujejo tudi preko
 zime. Ceniški franko.

„TRIBUNA“ F. D. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska 4

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d.d., LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo
 na debelo

Premog domači in inozemski za domačo
 kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžerski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

Kupim stalno vsako množino kostanjevega
taninskega lesa - smrekove
škorpje, cele

in zdrobljene, smrekove hmelove droge, rabljene sode od stroj-
 nega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah.
 Akreditivno plačilo.

FRANC OSET - Sv. Peter v Savinjski dol.

Inserirajte v „Slovincu“!

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzoav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine
 in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

SLOVENC!

NAROČITE SE TAKOJ NA VELIKI EKONOMSKI
 ČASOPIS SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV

„BANKARSTVO“

Z REDAKCIJAMI V LJUBLJANI, BEOGRADU IN ZAGREBU.

Ta je naš vodilni ekonomski časopis, ki izhaja brez prestopka že
 peto leto in je edini, pri katerem istodobno sodelujejo Slovenci, Srbi in
 Hrvati. — List je strokoven in popolno neodvisen in prinaša v velikih
 mesečnih zvezkih po 50 strani izvirne razprave in priloge o vseh pro-
 blemih ekonomske, finančne in socialne politike z aktualnimi črti in
 karikaturami iz političnega in obrtnega življenja. Pri listu sodeluje nad
 250 soizdajnikov iz naše države in iz inozemstva (med temi: člani vlade,
 narodni poslanci, zastopniki obrti in trgovine, strokovnjaki) in druge
 ugledne in slovit osebnosti.

Letna naročnina velja 250 Din in se plačuje celoletno naprej ter
 se more brez stroškov plačevati pri pošlah v celi državi na naš čekovni
 račun št. 35.034 in 35.631 poštne hranilnice.

Novi književni zaznamek dobite zastoj. — Kdor dobi tri nove na-
 ročnike, prejme list zastoj.

Naročite še danes!

Glavna uprava

„Bankarstva“

v Zagrebu, Marovska 30.

CASTNI ODBOR: ALOZIJ TYKAC, LJUBLJANA, PROF. DR. VELIMIR BAJKIC,
 BEOGRAD, DR. JURAJ VRBANIC, ZAGREB, DR. VLADA T. MARKOVIĆ,
 BEOGRAD, YVES GUYOT, PARIS, DR. NIKOLA KOSTRENIČIĆ, ZAGREB,
 SIR GEORGE PAISH, LONDON, S. D. ALEXANDER, ZAGREB, NIKOLA
 BERKOVIC, SARAJEVO.

GLAVNA REDAKCIJA: DR. GUSTAV GREGORIN, LJUBLJANA, NIKOLA
 STANAREVIĆ, BEOGRAD, PROF. DR. STANKO DEŽELIĆ, ZAGREB, PROF.
 LJUBOM. ST. KOSIER, BERLIN, ING. KONSTANTIN CUTUKOVIĆ, OSIJEK,
 MILAN KREŠIĆ, ZAGREB, DR. KRUNOSLAV BEGO, SPLIT, DR. VIDAN O.
 BLAGOJEVIĆ, BEOGRAD, PROF. BRANISLAV TODOROVIĆ, BEOGRAD,
 DUŠAN UZELAC, BEOGRAD, PROF. DR. MIRKO KUS-NIKOLAJEV, ZAGREB,
 APOLON EROPKIN, BEOGRAD.

Dan v besedi in sliki

Svojega prijatelja umoril

V nedeljo zjutraj na vse zgodaj se je zgodil v Svetju pri Medvodah strahovit umor, ki je zahteval življenje mladega, komaj 24 let starega kmečkega fanta Alojzija Križaja iz Zgornje Senice. Križaja je zahrbtno zaklal njegov prijatelj 28 letni Stanko Kuralt.

V soboto zvečer je povabil mladi gospodar v Svetju Ludvik Svolfšak svoje znanca na svoj dom, da skupno proslavijo njegovo ženitev. Svolfšak se je namreč oženil v ponedeljek v Ljubljani ter je zato plačal domačim kot nekako odškodnino za »prežec« po starem običaju za vino. Na domačo zabavo je prišlo tudi kakih 12 fantov in bližnjih vasi, tako iz Zgornje Senice, Svetja in iz Drage. Dočim so svatje plesali v glavni sobi, so fantje sedeli v veži in pili. Po 4 zjutraj so se pričeli fantje poslavljati ter so po dva in dva odšli v temno noč proti svojim domovom. Že po nekaj korakih pa so prvi fantje slišali, kako je nenadoma nekdo obupno zakričal: »Stanko, zakaj me?« Čevljarški pomočnik Alojzij Porenta, Franc Kuralt in drugi fantje so takoj skočili nazaj, kjer so našli Križaja v krvi ležečega pred hišo na cesti. Porenta je o zločinu obvestil Svolfšakove svate, ki so še ostali v hiši. Toda Križaju ni mogel nihče več pomagati, ker je bil že mrtev, ležeč v veliki luži krvi na cesti. O umoru so bili obveščeni orožniki v Medvodah, ki so takoj nato prišli v Svetje. Orožniški poveljnik Ivan Šerčer je pričel takoj zasliševati vse, ki so kolikor toliko mogli o umoru kaj izpovedati, zlasti pa onih 12 fantov, ki so popivali pri Svolfšaku. Kot osumljeni umora so bili aretirani Alojzij Porenta, bratranec umorjenega Janez Križaj ter Stanko Kuralt. Kakor prva dva, ki sta bila nedolžna, tako je tajni krivdo pri umoru Stanko Kuralt. Ker je bila še tema, niso mogli poiskati noža, s katerim je bil Križaj zaboden v srce. Po dolgem iskanju, pri katerem so pomagali tudi orožniki, je končno le neki deček našel ob cesti nož. Nož so takoj spoznali kot Kuraltovo lastnino, nakar se je moral Kuralt udati in priznati svoj zločin, zlasti ker je neki drug fant izpovedal, da je umorjeni še zadnji hip zaklical »Stanko!« Porenta je dalje izjavil, da je točno spoznal Kuraltov glas. Kuralt je namreč pred svojim zločinom zaklical »auf!« in zabodel Križaja z nožem v srce.

Križajevo truplo so nato prepeljali njegovi starši v Zg. Senico in ga položili tam na mrtvaški oder. Kuralta pa so v nedeljo popoldne prepeljali v Ljubljano v zapore deželne sodnice. Kuralt, ki je bil znan kot dober prijatelj Križaja, ni hotel navesti vzroka, zakaj ga je zabodel, trdi pa se, da radi nekega dekleta, ki je bilo Križaju bolj naklonjeno kot Kuraltu, kar je tega zelo grizlo. Križajeva tragična smrt je vzbudila v okolici Medvod splošno sočutje. Križajevi sami imajo še 11 otrok ter žive na svojem posestvu v Zg. Senici.

Včeraj dopoldne se je vršila v Zgornji Senici obdukcija Križajevega trupla, ki je ugotovila, da je umrl Križaj za veliko rano, prizadejano mu z ostrim rezilom s strani v srce.

Dva umora v Dalmaciji

Na sredi ceste, kak kilometer od Splita, so pred Solinom neznanj zlikovci ubili na njegovem vozu kočijaža Ivandija iz sinjske okolice. Oropali so mu ca 7000 Din, pustili konja z vozom in mrtvim gospodarjem naprej in pobegnili. Oblasti so jim za petami. Mnoge osumljence je oblast že prijela, med temi sta tudi dva, ki sta o božičnih praznikih ponoči prišla v župnišče v Lečevici, prisila župnika fra Bono Baričevića, da ju je ponoči pogostil, mu odnesla 10 Din (vse kar je imel), cigaretne dozo in žepno uro. Nato sta ga temeljito pretepla in pobegnili.

Pred par dnevi so našli pri Vrgorcu nad Makarsko v globoki jami truplo starčka Mije Kurtoviča. Sumijo, da je postal žrtev sorodnikov, ki so si hoteli dobiti na lahek način dedščino. Pozvedovanje se nadaljuje. Doselej so zaprte štiri osebe.

Očetomor pred 10 leti

Subotiška policija je prišla na sled strašnemu zločinu, ki se je odigral ob prevratu leta 1918. Anton Gabor se je po koncu vojne vrnil iz Rusije, kjer je bil ujet. Teden dni je živel pri svojem očetu, nato se je pa z njim spril in ga ustrelil. Oddal je en strel tudi proti materi, pa je ni zadel. Bil je takoj aretiran, a drugi dan je ušel iz zapora in v splošnem prevratnem vrvenju se ni nihče več briga. Ubitega očeta so pokopali, Anton pa je šel na matrikularni urad, kjer je prijavil, da mu je oče umrl. Materi je zagrozil, da jo bo ubil, če komu zine da je on ubil očeta. Sedaj je postal Antonov sin polnoleten in je zahteval svoj delež. Odvetniku je povedal, da je njegov sin ubil svojega očeta in tako je prišel po desetih letih zločin na dan. Antona so takoj zaprli. Zashčali so tudi njegovo mater, ki je priznala, da je Anton ubil njegovega moža, ni si pa upala tega naznaniti, ker ji je sin zagrozil, da jo bo ubil.

Skrivnostna smrt pariške igralke

Te dni so našli odlično pariško igralko Claude France v njenem stanovanju mrtvo. Zapustila je pisma, iz katerih se da sklepati, da je izvršila samomor iz obupa, ker se je sprla z ljubimcem. Javno mnenje pa tega ne veruje. Claude France, ki je bila hči švicarskega zdravnika, je bila za časa svetovne vojne v službi francoske špijonaže in si je pridobila znatne politične zasluge. Po vojni je šla h gledališču, kjer je po svoji nadarjenosti in lepoti hitro zaslovela. Pri tem jo je vsestransko podpiral zlasti tudi njen ljubimec — neki vplivni politik. Nedavno je leta zvedel, da ga igralka vara in poslej je zvezda igralke zašla; niti angažmana ni mogla nikjer več najti. V stiski je hotela izkoristiti tajne vojaške dokumente, ki jih je še imela v rokah. Minoli teden sta se oglasila na njenem domu dva visoka častnika v spremstvu detektiva. Tri dni nato so našli igralko mrtvo. Javnost domneva, da je med tajnim obiskom in samomorom umetnice vzročna zveza.

Svojega moža zastupila

Še pred vojno se je kmet Vlada Radonjanin v Čortanovcih v Vojvodini poročil z Jeleno Letič iz Beške. Zakon je bil srečen, motilo ga je le to, ker nista imela otrok. Po smrti svoje matere je Radonjanin podedoval hišo in precej zemljišča. Od tega časa je Jelena neprestano prigovarjala možu, naj posveti prepiše nanjo, česar pa mož ni hotel. Nastali so hišni prepiri, ki so privedli do tega, da je Jelena zapustila moža in se vrnila k svojim staršem v Beško. Te dni se je pa Jelena nepričakovano vrnila k možu. Čez par dni je prišla iz hiše in de ala sosedom, da je njen mož nenadoma umrl. Ljudje so takoj sumili, da Radonjanin ni umrl naravne smrti. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je bil zastupljen, kar je potrdila tudi obdukcija. Jelena so aretirali in izročili sodišču.

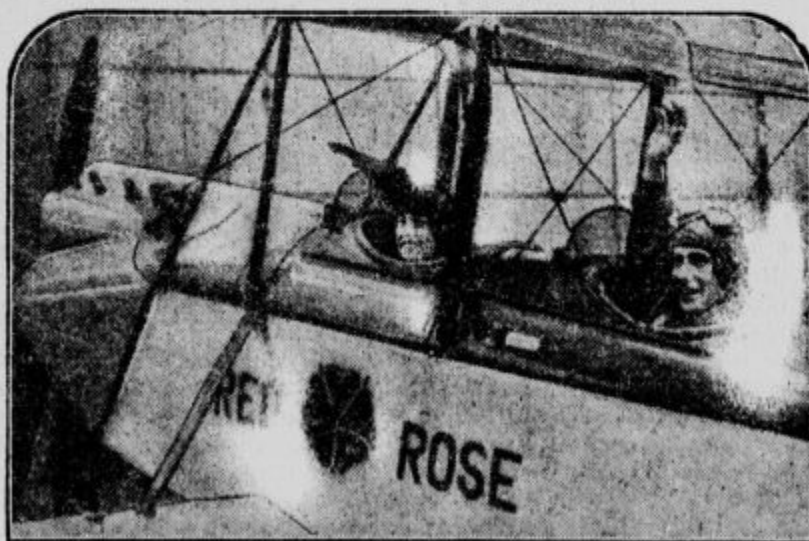
Na secirni mizi oživel

Na progi med Köblösem in Sibinjem so našli te dni v poštnem vozu nekega vlaka umorjenega poštnega uslužbenca Toma Habesa. Imel je na glavi 25 ran, povzročenih po sekiri. Njegovo truplo so prenesli v sibinjsko bolnišnico, kjer naj bi ga raztelesili. V trenutku, ko je zdravnik hotel pričeti s seciranjem, je navzoča mlada zdravnica nenadoma vzkliknila: mrtvec se je bil zganil! Profesor je nato dognal, da Hubeš še živi. Truplo so prenesli v bolnišnico sobo, kjer se je Hubeš kmalu zavedel, tako da so ga mogli zaslišati. Hubeš je izpovedal, da ga je v železniškem vozu napadel uradnik agrarnega ravnanstva Albert Omi. Oltija so takoj aretirali in ko so ga dovedli do Hubešove postelje, se je tako prestrašil, da je zločin takoj priznal. Je to potomec zelo odlične družine, ki je pa obubožala. Prvotno je imel visoko službo v ministrstvu za agrarno reformo, a so ga zaradi nekkih nerednosti odpustili. Hubešovo stanje je težko in ni nade, da bi ovreval.

Strašna družinska tragedija

Zena poštnega poduradnika Ana Kderová v Pragi je minoli petek z velikim kuhinjskim nožem prerezala svojima otrokoma, devetletni deklici in dveletnemu dečku, vrat in se na enak način usmrtila tudi sama. Kderová in njen mož sta se imela v kratkem sodniško ločiti. Nesrečna žena je že pred par dnevi rekla svoji materi, da takega življenja ne more več prenašati. Zdravniki so mnenja, da je Kderová izvršila svoje dejanje v hipni blaznosti.

Ponesrečen aeroplan

Januarja meseca sta se dvignila z aeroplanom miss Keit Miller in kapitan Lancaster iz Londona, da poletita v Avstralijo.

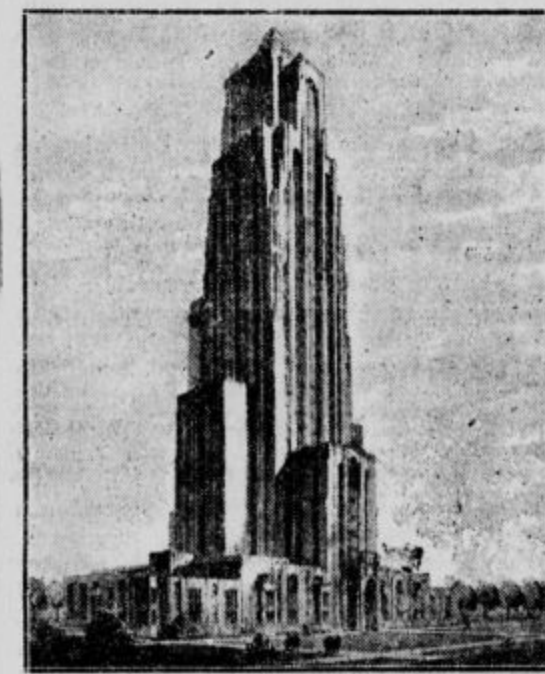
Priplula sta že do Indije, a v Muntoku na otoku Bangka, ki pripada Holandiji, ju je doletela nesreča. Aparat je iz višine 60 m pa-

Najgloblja jama na svetu

Po nedavno izdanem poročilu tržaške italijanske sportne zveze se lahko smatra jama v Črnem vrhu pri Idriji, ki je bila odkrita jeseni preteklega leta in nato sistematično raziskovana, kot najglobljejša na svetu. Jama leži v območju idrijskih živorebrnih rudnikov in je globoka 520 metrov. Ekspedicija, ki je jama raziskovala, je bila opremljena z najmodernejšimi sredstvi za raziskovanje jam. Izkazalo se je, da je jama nasledek vodnjakov podobnih navpičnih jam, katerih dolžina se menjuje med 12 do 18 metrov. Te navpične jame, ki so radi gladkih, navpičnih sten zelo nevarne, so bile med seboj zvezane z manj ali bolj nagnjenimi hodniki, ki so bili mestoma tako ozki (na nekaterih mestih komaj 40 cm), da se more skozi preprosto samo ležati. Po četrtturnem prodiranju so raziskovalci dospeli do zadnje navpične jame, ki je bila globoka 12 metrov in se je končala v na vse strani zaprti, veliki dvorani. V tej poslednji jami se je nahajalo štirioglasto jezero, ki je bilo dolgo 12 in široko 15 metrov in je napolnjeno z nalahno kipečo vodo. Globoko je 30 metrov. Jama sama pa leži 490 metrov pod zemeljsko površino. Poleti, ko bo v jami najmanj kapajoče vode, s katero se polni jezero, jo mislijo osušiti, da bi se tako prodrla v stranske prostore, ki so sedaj pod vodo.

Moderni hramovi umetnosti in znanosti

Češkoslovaški narod se pripravlja, da si zgradi veličasni hram umetnosti: državne galerije. Palača bo stala na otoku Kampa v Pragi, kjer so že lani položili temeljni kamen. Sedaj se vrše finančne priprave, tako da bi se začelo z deli koncem tekočega leta. Kako ogrom-

na in krasno opremljena bo galerija, je razvidno iz dejstva, da so proračunana dela na pet do šest let. Načrte je napravil arhitekt Gočár.

V Pittsburgu v Ameriki pa dovršujejo »katedralo znanosti«, katero nam kaže slika. To bo orjaška zgradba za univerzo. V njej bo imela vsaka v Ameriki zastopana narodnost svoje posebne prostore. Zgradba bo stala 10 milijonov dolarjev in bo ena največjih na svetu. Načrte je napravil arhitekt Charles Z. Klauder. Dela bodo še letos dovršena.

Hijene v krematoriju

V berlinskem mestnem krematoriju v Wilmersdorfu so prišli na sled zločinskemu početju obeh tamkajšnjih kurjačev: Ribnika in Hillerja, ki sta mestna uslužbenca. Kurjača, ki sta bila zlasti ponoči brez vsakega nadzorstva, sta z mrličev oplenila vse vrednosti in jim izdirala zlate plombe. Kurjača so zaprli.

Usmrtitev zakonolomne morilke in njenega ljubimca

Dne 13. t. m. sta bila kmalu po polnoči v New Yorku usmrčena Ruth Snyder in njen ljubimec Gray, ki sta bila obsojena na smrt, ker sta ubila Ruthinega moža, da bi se lahko poročila.

Ko je bilo obsojeni sporočeno, da je prošnja za pomilostitev zavrnjena, je dobila tak živčni napad, kakršnega še ni doživela niti smrtna celica v Sing-Singu. Jetniški zdrav-

Ruth Snyder.

nik se je trudil preko eno uro, da bi umiril žensko, ki je padala vsak trenutek v nezavest in histerično vpije. 24 ur ni hotela vzeti nobene hrane in je ves čas ležala stegnjena na tleh. Njen ljubimec pa je bil popolnoma miren, samo nervozno se je sprehal po svoji celici.

Branitelji so poskušali, kakor v slučaju Sacco-Vanzetti, dobiti od raznih društev in privatnih oseb prošnje za odgovore oziroma pomilostitev. Številni listi so se zavzemali, da se izvršitev kazni, če se ju že ne pomilosti, vsaj pospeši, ker se z zavlačevanjem samo poveča trpljenje na smrt obsojenih. 25 ameriških žen je prosilo, da se jim dovoli umreti mesto na smrt obsojene Snyder. Guverner Smith pa je odbil prošnjo Snyderove za pomilostenje.

Zato so Ruth Snyder kljub njenemu nervnemu stanju 13. t. m. privezali na električni stol. V zadnjem hipu je bila primeroma mirnejša in je le vzdihnila: »Jezus, usmili se me!« Tok so skozi 5 minut dvakrat pognali skozi njeno telo. Lase so ji bili odrezali, da so elektriko lažje pritrčili okoli glave. Pri tem je strašno jokala. Gray pa je sedel na stol vsaj navidez popolnoma mirno in je bil tudi hitreje mrtev nego ona.

Listi so napravili iz stvari seveda veliko senzacijo in zlasti žene, ki v Ameriki sploh imajo prvo besedo, se niso mogle sprijazniti s tem, da bi se usmrtila ženska. Toda zdravo misleča javnost z Ruth Snyderds ni simpatizirala. Ženska je skupaj s svojim ljubimcem svojega moža na prav bestijalen način umorila. Najprej sta ga na šampanjski gostiji v lastnem domu popolnoma upijanila, potem pa davila in končno do smrti potolkla. Žena si je izmislila vlom in si preskrbela alibi, ki pa ni držal.

Tudi Zinovjev mora v Sibirijo

Glasilo nemških levičarskih komunistov »Der Volkswille« prinaša direktna poročila iz Moskve o izgonu ruske opozicije. Po teh poročilih je bilo izdano povelje za pregnanstvo opozicionalnih voditeljev za vso opozicijo. Razen Zinovjeva in njegovih pristašev, ki so se lahko v svoj izgonski kraj sami peljali, so bili vsi ostali prepeljani siloma pod policijskim nadzorstvom v določen kraj. Poročilo, da se je Trockij branil izpolniti povelje, se po istem listu potrjuje, vendar se je moral udati sili.

15 letni očetov morilec

Krvav zločin se je zgodil v neki vojašnici v Alžiru v Afriki. 15 let stari sin upravnika vojaške kantine, katerega je oče nekoliko posvaril, si je to tako vzel k srcu, da je v besnosti navalil na očeta. Hipoma je pograbil revolver in oddal na svojega očeta štiri strele. Oče se je zgrudil, toda sin je oddal nanj še peti strel. Oče je bil prepeljan v brezupnem stanju v bolnico.

Predsto'nik okradel uslužbenko

V znanem velikem podjetju Steyrwerke v Steyru je minole soboto uradnica M. Ernstbrunner prejela 3000 šilingov, da bi jih nesla na kolodvor in izplačala železniški blagajni. Uradnica je pustila aktovko z denarjem za hip v pisarni, kjer se je nahajal samo pisarniški načelnik G. Schneider. Ne da bi pogledala po denarju, je uradnica odšla na kolodvor in šele tam opazila, da je denar iz aktovke izginil. Sum je takoj padel na Schneiderja. Dali so mu dva dni časa, da stvar pojasni. V ponedeljek so našli Schneiderja mrtvega — zastrupil se je z veronalom. Na mizi je ležal ukradeni denar, od katerega je bil Schneider porabil samo čisto malenkostno svoto.

do dobro odpro oči pri razpravi o novem občinskem zakonu, ki naj bi obvaroval ta temelj samoupravne enote pred zlorabami.

Tudi od pospešitve sodne reforme se pričakuje, da bo ravnotako dvignila pravosodje, kakor tudi omejila zlorabe policijskih oblasti.

Za olajšanje gospodarske krize, katero otežuje poslednja slaba žetev, se po tolikih neuslišanih pritožbah vseh gospodarskih ustanov v državi in po tolikih praznih izjavah par vlad, do danes v tem najtežjem letu ni storil niti korak.

Danes se morajo storiti stvarni ukrepi za olajšanje bede in njenih posledic v socialnem pogledu in v pogledu njenih vplivov na gospodarstvo. Za zmanjšanje bremen, posebno pa za porenitev kmetijskih kreditov in dolgoletnih hipotek se mora določiti natančen program, ki predstavlja minimum pogojev, pod katerimi more demokratska stranka vezati svoje odgovorno sodelovanje v državni upravi.

V zunanji politiki je naša država skrbela za to, da ostane zvesta črti prijateljstva, v kateri se je nezlomljivo držala načela zvestobe za zvestobo in si je ustvarila današnje mesto v svetu. Kongres DS odobrava modro skrb, da stopi naše ljudstvo v najboljše prijateljske zveze z narodi, s katerimi je kljub najboljši volji trenutno v sporu, toda pri katerih srečava neko dobro voljo za zblizanje in iskreno sodelovanje za obnovo miru v Evropi. Na tem imajo demokracije svobodnih narodov dolžnost delati solidarno za vse, kakor tudi za dobrobit svoje domovine. Kljub težavam in zapletljajem, s katerimi se je obkrožala naša država od gotove strani, bo toliko manj vznemirjena med narodom, kolikor bo ljudstvo imelo zaupanja v resno skrb tistih, ki vodijo našo usodo, in v kolikor na tem in drugem tako težavnem polju vidi složne ljudi vseh političnih skupin, složne v pogledih na položaj.

DS se navdušeno zavzema za tisto, kar je Ljuba Davidovič prorokoval za to leto: Nasproti vsem enako poštenje in red, obtožba nasilnikov, ki jih ljudstvo še nikjer ni videlo niti sojenih niti obsojenih, preganjanje vseh tistih, ki v teh težkih dneh na kakršenkoli način težko škodujejo ljudskemu premoženju, resnejše in toplejše gledanje na težave osirotelega kmetijskega ljudstva in vseh tistih, ki jih je to težavno leto pripravilo v bedo, resno štedenje in končno zbiranje ljudskih sil za te velike posele.

Kongres DS pooblašča zastopnika glavnega odbora Davidoviča, da izvede te naloge tako glede programa, kakor glede načina politične in parlamentarne kombinacije in sporazuma, ki bi bil za to potreben.

Kongres je resolucijo soglasno sprejel. Nato se se vršile volitve novega glavnega odbora: Med drugimi so v odboru sledili: Davidovič, Marinkovič, Veljkovič, dr. Tugomir Alaupovič, dr. Stefan Sagadin, za Hrvatsko Jovan Banjanin.

Kongres ni izpremenil političnega položaja

r Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Dva izredno živahna in dogodkov polna dneva nedelja in ponedeljek: kongres demokratske stranke, imenovanje novega notranjega ministra, ostavka ministra dr. Popoviča, številne spremembe velikih županov, seja finančnega in davčnega odbora, smrt nesrečne žrtve atentata v Skoplju.

Kongres demokratske stranke je zboroval dva dni. Danes se je končal z resolucijo, ki je prilašamo na drugem mestu. Poročila Davidoviča, Marinkoviča, dr. Veljkoviča so bila sprejeta v splošnem z odobravanjem. Edino Veljkoviču očitačo demokraciji, da je v svojih pogledih na gospodarsko stanje razvil čisto velekapitalistično teorijo, ki zelo malo pristaja za program stranke, ki neprestano poudarja načela čiste deokracije, še manj pa je na mestu v naši državi, kjer je v ogromni večini prebivalstvo malih in srednjih kmetov.

Marinkovičevim izvajanjem se v nekaterih diplomatskih krogih pripisuje znatnejši grožnje proti nekaterim sosednjim državam. Sicer so pa njegova izvajanja napravila zelo dober vtis. Splošno se priznava, da je vodstvo naše zunanje politike v čvrstih in dobrih rokah.

Ljuba Davidovič je ostal zvest samemu sebi in svoji sentimentalni ideologiji, ki je v sedanjih materialističnih časih simpatična, posebno če prihaja od tako uglednega voditelja tako velike stranke, kakor je demokratska. S tega vidika je treba presojati važnost njegovih izjavljanih spremembah v smislu programa, ki ga je on zamislil, o ureditvi države, ki ga mora teoretično vsakdo sprejeti in odobravati. Žalibog — tako so dejali politiki — je praktična izvedba posebno z ozirom na razpoloženo v ožji domovini Davidovičevi ne samo težavna, marveč povsem nemogoča.

Sicer pa je Davidovičev nastop povsem simpatičen, zato je žel od vseh prisotnih odobravanje. Priznati se mora, da s svojo resnostjo popolnoma obvladuje kongres. To razpoloženje v prilog njegovega idealističnega in dobrohotnega programa je bilo tako silno, da so se pred njim morali ukloniti vsi tisti, ki so hoteli pokazati na stvarne potrebe. Malenkostni poskusi niso mogli kaliti celotne slike kongresa stranke.

V smislu Davidovičevih izjavljanih govorili tudi ostali delegati in izrazili želje prebivalstva in svojih krajev: prevelika obremenitev, slabo uradništvo, pomanjkanje denarja itd. V smislu takega razpoloženja je bil sestavljen tudi prvotni tekst resolucije. V tem tekstu se je nahajala točka, v kateri se je zahtevalo, da morajo demokratski ministri se v slučaju, da z vsemi zahtevami, ki se nahajajo v resoluciji, ne bi prodrli in v teku dveh dni ne dobili polnih jamstev, na katere se lahko zaneajo, dati ostavko. Ta točka je končno odpadla, ker je v odboru, kjer se je sestavljala resolucija, vendar še prevladal praktičen misel. Sama resolucija je kljub temu še precej ostra. Vendar pa je taka, da radi nje ne bi mogli priti do kakih večjih posledic. Nek opozicijski politik jo je nazval takole: »Vojta Davidovič«.

Pribeževanje edini politik, ki je mnenja, da bi, če bi bilo količinski skrupuloznosti v našem javnem življenju, vlada takoj morala podati ostavko. V radikalnih krogih gledajo na to resolucijo ravnodušno, ne da bi se ji pripisoval globlji značaj. Eno pa zamerijo demokratom, to je njihovo

nelojalnost nasproti odgovornim činiteljem NRS in napade na osebe NRS, ki danes v vladi predstavljajo radikalni klub. To označujejo kot nefaktino in politično neoportuno.

Novi notranji minister

r Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil podpisan ukaz, s katerim je bil imenovan za notranjega ministra radikal Ceda Radović. Radović je rojen 1871 in je bil advokat v Kragujevcu. V političnem življenju je dosedaj igral precej vidno vlogo in je bil pred vojno večkrat izvoljen za poslanca, pri poslednjih volitvah na listi dr. Kojiča. Njegovo imenovanje je izzvalo živahno zadovoljstvo v radikalnih krogih, ker je to odločen korak za konsolidacijo v radikalni stranki. Tako pašičevci kakor ostali radikali so z njegovim imenovanjem zelo zadovoljni. Imenovanje se je izvršilo zato, da se Vukičević razbremeniti in da se lažje posveti delu za izvršitev zakonodajnega programa. Novi minister Radović je danes izjavil novinarjem: Glede bom, da se nadaljuje politika sporazuma na vseh črtah. Največjo pozornost pa bom obračal na južne kraje, da se tudi tam končno zagotovi mir in red. —

Velike osebne izpremembe na velikih županstvih

Belgrad, 16. jan. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenujejo: Za velikega župana v Karlovcu dosedanjí mestni načelnik na Sušaku Kučić; za velikega župana belgrajske oblasti namesto Mite Aleksejića dosedanjí načelnik v notranjem ministristvu Rajić; za velikega župana v Zaječaru dosedanjí osječki vel. župan R. Vujić; za velikega župana v Osijeku dosedanjí vel. župan v Karlovcu Marijan Hantekević; za vel. župana v Smederevu dosedanjí vel. župan v Somboru Predrag Lukić; za vel. župana v Užičah dosed. inspektor notranjega ministristva Žika Budimirović; za vel. župana v Kragujevcu odvetnik Mita Pantelić; za vel. župana v Belgradu sv. Rajić; za vel. župana v Nišu dosedanjí vel. župan v Sabcu Rašković. Izvršile so se izpremembe tudi v podriniski in somborski oblasti. Za vel. župana v Somboru je imenovan radikal.

Z istim ukazom se je upokojil načelnik upravnega oddelka v notranjem ministristvu Antić, a na njegovo mesto je imenovan Rade Todorović, doslej načelnik oddelka za zaščito države v notranjem ministristvu.

Dr. Kulovec zahteva takoišno izvedbo izenačenja davkov

r Belgrad, 16. jan. (Brz. »Slov.«) Današnja seja davčnega odbora se je pričela z zelo burno razpravo o poslovniku in o tem, kdo hoče izenačenje davkov in kdo ne. Predsednik Sečero v je namreč izjavil, da moramo zakon kar najhitreje končati in da moramo zato razpravljati ne več po členih, ampak po poglavjih. Opozicija se je silno razburila in začela razpravljati o poslovniku. Navajala je vse mogoče in se sklicevala na dolgo razpravo o tem zakonu v davčnem odboru. Metali so obtožbe in pritožbe na vse strani.

Dr. Kulovec je izjavil, da je končno vseeno, kako se razpravlja.

Glavno je, da se enotni davki čimprej sprejmejo.

SLS je res čas do danes z vso silo zahtevala izenačenje davkov in davčnih bremen. Zato so naše stranke obtoževale protidržavnosti. Posovali so je, grlili in denuncirali. Sedaj vsaj na videz zahtevajo izenačenje davkov, ali glavno je, da se izenačenje ne zahteva samo, ampak da se tudi zakon izdela. Zahtevamo, da se dela in zakon dokonča.

Nato je opozicija utihnila in dopustila razpravo. Davidovičev demokrat Djoka Popović je izjavil, da on kot srbijski poslanec, katere se dolži, da nočejo izenačenja davkov, izjavil, da hoče brezpogojno izenačenje davkov, da se ta zakon mora do 1. februarja sprejeti. Ker je opozicija k čl. 44. zahtevala, da se mora naknadni vladni amandament predložiti pismeno, je vladna večina sklenila, da se takoj preide na davek na rente in da se odloži, dokler vlada ne predloži pismenega predloga, kar se je pred sejo zgodilo.

K davku na rente je govoril poslanec Kulovec. Zahteval je, da se tudi oblasti denarni zavodi in regulativne hranilnice oprostijo rentnega davka. Glede oblastnega zavoda je bil predlog sprejet, glede regulativnih hranilnic pa ni bil sprejet. O tem so govorili tudi govorniki iz opozicije. Rentni davek od pravih rent se je povzela na 15%.

Nato se je prešlo na razpravo o davkih na družbe, ki so obvezane k javnemu polaganju računov. Opozicija je postala silno razburjena, ker na ta davek ni bila pripravljena. Nek opozicijski govornik je tudi dejansko izjavil, da tega predloga še ni prebital. Nato je začela opozicija govoriti k poslovniku. Ker predsednik ni odnehal in je izjavil, da bo seja trajala do 8, je pričel radičevac Neudorfer govoriti k stvari. Opozicija je pričela govoriti o tem, kako pomenja ta davek novo veliko obdavčenje v preučanskih krajih. O tem je govoril poslanec Demetrovič (SDS).

Da bi pa napravil

vednemu bujskanju konec, se je oglašil k besedi poslanec Kulovec in izjavil, da hoče napraviti konec vednemu bujskanju s številskimi v rokah, kako da se bo zvišal davek. Industrija v preučanskih krajih, zlasti v Sloveniji, je lahko zadovoljna, če se s tem zakonom sklenejo predloženi davki, ker pomenjajo zelo veliko znižanje ne pa povišanje. Po tem davku se bo industrija lažje razvijala, ker ne bo več tako silno obremenjena z davki. S tem bo lahko tudi dobila več delavcev, zaposlitev in zaslužka. Po novem zakonu bo davek skoro dve tretjini nižji. Zato navaja dokaze s številkami.

To je opoziciji zaprlo sapo. Sprejeli so se vsi člani s Kulovečevimi dostavki, da se regulativne hranilnice obdavčijo po najnižji skali.

Nato je prišel v razpravo davek na podjetja in poklice.

Poslanec Pušenjak je zahteval, da se upošteva težavno stanje naše obrti in trgovine. Ti stanovi ječe pod prebitnimi davčnimi bremen. Ker se radi uklenjena dohodnine uvaja dopolnilni davek, je treba vzeti vpoštev male obrtnike in trgovce, katerih letni dohodki so neznatni. Zato je treba spremeniti lestvico o dopolnilnem davku. Poslanec opozarja na to, da je pri določitvi lestvice postopati na način, kakor se je postopalo pri zemljinah in zgradarini, da se mora nova lestvica spremeniti.

Kazlika med lestvico po zakonskem predlogu o dopolnilnem davku pri pridobitni in novo lestvici je sledeča:

Po predlogu: do 5000 Din 3%, sedaj: do 10.000 Din 2%; po predlogu: preko 5000 do 10.000 Din 3,5%, sedaj: preko 10.000 do 20.000 Din 2,5%; po predlogu: preko 10.000 do 20.000 Din 4%, sedaj:

Odmev Marinkoviča v Atenah

v Atene, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Grški zunanji minister Mihalokopulos je na vprašanje, da pove svoje mnenje z ozirom na izjave jugoslovanskega zun. ministra dr. Marinkoviča, odklonil vsako izjavo. Iz političnih krogov pa doznava Vaš dopisnik, da je Marinkovičev govor presenetil ter ga Mihalokopulos smatra deloma za neprijaznega in celo prevzetnega, ker je Marinković označil Jugoslavijo kot najmočnejšo balkansko državo. Govori se, da bi vse balkanske države z Romunijo vred nastopile skupno proti Jugoslaviji, če bi zahtevala zase hegemonijo na Balkanu, in taka združitev bi bila močnejša kakor Jugoslavija sama. Marinković je v svojem govoru o miru preveč poudarjal vojno, kanone in strojne puške. V njegovem govoru se opaža poskus ustraševati Grško, da ne bi podpisala pogodbe z Italijo. Toda celo mali Albani, trdijo tukaj, se ni nič zgodilo, ko je sklenila pakt.

Romunija bo sama predlagala postopanje?

v Ženeva, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Napram vedno ponavljajočim se vestem iz glavnih mest male antante, da se bo Društvo narodov samo od sebe pečalo z madjarskim tajnim oboroževanjem, se doznava v krogih Društva narodov, da Svet Društva narodov tudi na podlagi določb o investigaciji nima nobene pravice nastopa, dokler se ne vložijo precizen predlog kake države, ki je članica Društva narodov. Tak predlog pa še ni vložen in ni smatrati, da bi kak član Sveta Društva narodov, ki ni sam neposredno interesiran, povzel inicijativo, da se doseže investigacija proti Madjarski. Vendar se misli, da bo stvar le prišla pred Svet Društva narodov, in sicer po inicijativi samo romunskega delegata male antante, ter da se bo Svet Društva narodov počel s to afero na zasedanju, ki se začne dne 5. marca t. l.

Italijansko sadje v obliki topov

v Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) »Populaire« objavlja danes nova odkritja, da je Madjarska že več let dobivala prepovedano orožje iz Italije. Središče pošiljanja orožja se nahaja v Veroni, od koder se je najprej poslalo nekaj vagonov sadja v neko madjarsko postajo. Nekaj dni pozneje se je isto število vagonov tudi pod deklaracijo: »Sadje« poslalo v kako romunsko, poljsko ali češko postajo. Na Madjarskem so vedno prvi tovar izložili in namesto orožja naložili drug tovar. Tako poslovanje se je celo večkrat odkrilo in tudi Svet Društva narodov se je s tem že počel, vendar se nikoli ni storilo ničesar proti temu. Zanjia taka pošiljatev je šla skozi Monošter v novembru 1927. V Monoštru je — kar dokazuje rednost takih pošiljatev — stalno pripravljen na alarm vojaški oddelček, ki je tudi takoj nastopil, ko se je odkril sedanji škandal.

Proces radi poveljne politike

v Budimpešta, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V Pečuhu se je začel danes veleizdajniški proces proti trem članom pečujškega mestnega sveta Jožefu Pecu, Jožefu Magyaru in Jožefu Kovacsu, ki so v času, ko je Jugoslavija zasedala dotično ozemlje, agitirali za samostojno republiko Baranjo in pred predajo Pečuha prosili jugoslovansko vojaško komando, da se zasedba podaljša. Ko so v Pečuhu prišli madjarske čete, so imenovani trije pobegnili in se vrnili šele po petih letih, ker po zakonu kaznivost zastara v 5 letih. Obtoženci se tudi sklicujejo na zastaranje in sploh tajijo vsako krivdo.

Za demokratizacijo Madjarske

v Budimpešta, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Secešija v vladni stranki se nadaljuje. Po bivšem pravičnem ministru Emilu Nagyju je sedaj poslanec Berky napovedal svoj izstop iz vladne stranke ter ostro kritiziral delovanje vlade in njene večine. Značilno je, da tudi bivši finančni minister Kallay in bivši notranji minister Ugron v časopisnih člankih, ki so izšli brez poprojšnje cenzure po vodstvu stranke, nastopata za demokratizacijo Madjarske. — Konflikt med bivšim pravosodnim ministrom Nagyjem in Bethlenom je postal zanimiv. Bethlen je izjavil v nekem listu, da je Nagy govoril neresenico in da je madjarsko diplomacijo po krivici obdolževal. Bethlen pozivlje Nagyja, da radi teh javnih žalitev vložijo tožbo, da bo on takoj zapustil svoje mesto, če Nagy pred sodiščem dokaže svoje trditve. Nagy je odgovoril, da bo tožil, da pa bo moral pravzaprav tožiti tudi v ime nora Roberta Cecila, Adadžija in grofa Apponyja, ker je Bethlen tudi protokol Sveta Društva narodov označil kot neresenico.

v Skoplje, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes ob 12.15 je umrl skopeljski pravni referent Velimir Prelić kljub vsem naporom zdravnikov, da mu rešijo življenje. V Skoplju se je sestavil poseben odbor, ki bo skrbel za to, da se pogreb izvrši čim najsvetaneje.

preko 20.000 do 30.000 Din 3%; po predlogu: preko 20.000 do 50.000 Din 5%, sedaj: preko 30.000 do 50.000 Din 4%; po predlogu: preko 50.000 Din 6%, sedaj: preko 50.000 do 70.000 Din 5%; sedaj: preko 70.000 do 90.000 Din 6%, preko 90.000 do 120.000 Din 8%, preko 120.000 do 150.000 Din 10%, preko 150.000 12%.

Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Opozicije v Rusiji je konec

v Moskva, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Sedaj se pričakuje, da se bodo končno objavili ukrepi proti voditeljem opozicije. Centralna eksekutiva se je nekoliko časa upirala kaznovanju, ki je sedaj menda končano. Proti najbolj znanim voditeljem opozicije, kakor Trockemu, se ni uporabila oblika »deportacije«, ki bi imela za posledico tudi škodo na premoženju, kakor n. pr. zaplenitev bančnega imetja, konfiskacija stanovanja, ustavitve plače itd. Ti voditelji opozicije dobijo nakazana gotova stanovanja v krajih, katere brez posebnega dovoljenja ne smejo zapustiti. V teh krajih dobijo sovjetska uradna mesta. Na ta način je bil Trockij prestavljen v Astrahan, Kamenev v guvernement Penza, ki ni daleč od Moskve. Smilga in Moralov ter deset drugih opozicijskih nalcov pa je bilo odposlanih v Novonikolajevsk v guberniji Tobolsk. Glede Zinovjeva se še ni sklepalo definitivno. Najbrže se še oziroja na njegovo slabo zdravstveno stanje, do danes pa se Trockij in Kamenev še vedno nahajata na stanovanju v Krenlju in sta takorekoč pod častnim varstvom, to je pod stalno kontrolo GPU. Opazuje se njihov izhod in pisemski promet. Čuje se za gotovo, da je cela vrsta tudi odličnejših ljudi, razen skupine Zinovjeva in Kameneva, že prošila zopet za sprejem v komunistično stranko. Njihove prošnje pa se smejo glasom sklepa kongresa stranke rešiti šele po šestih mesecih. Tudi Zinovjev sem spada baje med te ljudi. Na vsak način pa se opozicija krha v več skupin. Mali ljudje opozicije se v velikih skupinah udajajo sklepu stranke in jih bo stranka rada sprejela. Taktika stranke je torej svoj namen hitro dosegla. Lahko se reče, da se je 80 odstotkov opozicije vrnilo k stranki. Armada opozicije se razhaja. Prebivalstvo Moskve, kolikor ni komunistično, je glede postopanja proti voditeljem opozicije bolj plašeno, kakor ogorčeno. Razpoloženje ni tako, da bi se moglo pričakovati nastop prebivalstva na korist opozicije. Zdi se, da je Trockij igral vlogo politika, ki ni našel pravice trenutka. Njegov povratek v politično življenje bi bil odvisen od elementarnih dogodkov, kakor vojne, lakote ali drugih katastrof.

Za raznarodovanje posebna doklada!

e Rim, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Iz političnih krogov se je zvedelo, da pripravlja prosvetni minister ukaz, s katerim se bo določila italijanskim učiteljem v slovenskih in nemških pokrajinah posebna doklada, ker se smatra njihovo delo za širjenje italijanske kulture in italijanstva sploh v novih pokrajinah za naporno in silno težavno. Radi finančne politike, ki zahteva varčevanje, se za letos ne bodo dovolile stalne doklade, ampak se bodo razpisale posamezne nagrade.

Slovenski učitelji, ki so bili odpuščeni, ker niso položili izpita iz italijanščine, dosedaj 48 po številu, se vpokoje na podlagi pokojninskega zakona. Učitelji, ki imajo najmanj eno leto službe, imajo pravico do enkratne odpravnine. Tisti, ki imajo najmanj 15 let službe, se vpokoje v smislu pokojninskega zakona. Ako znaša pokojnina manj kakor 1.200 lir, lahko učitelj zahteva enkratno izplačilo odgovarjajoče glavnice.

Konkordat z Albanijo pred zaključkom

e Rim, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Albanska delegacija, ki je odposlana v Rim, da sklene z Vatikanom konkordat, bo kmalu končala svoje delo. Po obvestilih iz dobro poučenih krogov bo konkordat vseboval obveze, da albanška vlada določi za bogoslužje gotovo vsoto v proračunu. Ločitev cerkve od države se izvede v načelu. Albanija priznava vse veroizpovedi in vsakdo lahko izvaja bogočastje po svoji volji.

VATIKANSKA DIPLOMATSKA OFENZIVA

Rim, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Stanje vaticanke politike v primeri s predvojno dobo je naslednje: Pred 1914 letom je obstojalo pet papeških nunciatur, 10 dipl. misij, pronuncijatur in apostolskih delegacij. Danes pa ima Vatikan 18 diplomatskih delegacij, ki skrbijo v prvi vrsti za zveze z domačo škofijo, potem pa tudi za zveze z dotičnimi državami.

Dovgalevski danes v Parizu.

v Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Novi ruski poslanik Dovgalevski dospe jutri v Pariz, na kar se bodo takoj začela francosko-ruska pogajanja, posebno kar se tiče dolgov in kreditov. Za kredite, ki jih zahteva Rusija, se zahteva kot garancija zastavitev petrolejskih vrelcev.

Panamerikanski kongres

v Newyork, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je začela v Havanni šesta panameriška konferenca, na katero je prišel tudi predsednik Zedinjenih držav Coolidge, katerega so sprejeli s posebnimi častmi. Konferenco bo otvoril z nagovorom kubanski predsednik Machado, kateremu bo odgovorjal Coolidge. Dnevni red je nepolitičen. Vendar izhaja posebno iz predlogov pripravljalne komisije gotova tendenca za vseameriško društvo narodov, katero pa Zedinjenim državam ne bi bilo posebno dobrodošlo, ker je z ozirom na situacijo v Nicaragui položaj nekoliko kočljiv.

aredo, dne 18. januarja 1928 ob 11 dopoldne v dvorani mestnega magistrata.

○ **Predavanje v špiritizmu.** Nedeljsko predavanje o špiritizmu se je vršilo pred polno dvorano hotela Union. Velika udeležba kaže, kao ta predmet zanima ljudi. Govornik, vseuč. prof. dr. Ehrlich, je pokazal važno vez med današnjim špiritizmom in med šamanizmom ali čarovništvom primitivnih narodov. Pravečini teh narodov, predvsem pri tistih, ki so že na bolj razviti stopnji tehnične kulture, se pojavlja vera v duhove, ki po tagoma izrine vero v eno samo najvišje bitje. Tedaj pa nastopi tudi oni posredovalec med ljudmi in duhovni, šaman, ki umetno priključuje duhove. Deluje v temi, ponoči v ekstazi in tedaj je naravnost obseden, kakor zunanja znamenja kažejo, od kake druge nezane sile. Važno za spoznavanje tega špiritizma med primitivnimi plemeni, je češčenje glav, bodisi umrlih sorodnikov bodisi sovražnikov; na ta način se hoče človek polastiti duševne sile, skratka duha umrlih. Moderni špiritistični pojavi so tudi navezani na gotovo osebnost, ki se imenuje medij, ki se pa nikakor ne razlikuje od čarovnikov primitivnih narodov. Pojave materializacije je predavatelj pojasnjeval na množestvenih slikah iz špiritističnih sej zadnjih let, posebno onih sej, ki jih je imel monakovski zdravnik dr. Schrenck z medijem Evo, Willy Schneider itd. Vprašanje realnosti pojavov danes še ni čisto rešeno. Oni, i zanikajo realnost teh pojavov (n. pr. Dessoir, Moll, Gulat Wellenburg itd.) so dokazali celo vrsto prevar. Toda polje špiritizma je ravno glede fizikalnih fenomenov nepregledno in neznanstveno bi bilo, sklepati iz nekaterih dokazanih prevar na to, da je vse prevara. Teorija pa, da se oblikujejo iz medija nove smeri (ektoplazma, ideoplastika itd.) je danes še malo dokazana. Psihični pojavi, predvsem govorenje tujih jezikov ali pa navadno znanje otrok, pojavi na pisalnih strojih itd. so gotovo deloma iz podzavesti; misli telepatije so ugotovljeni pojavi. Pa kljub vsem tem razlagam ostane še nek residuum nam res neumljivih pojavov bodisi fizikalnih kakor psihičnih in posebno v luči primerjalnega vedoslovja, v luči pojavov pri nešteti narodih se špiritistična teza ne da kratkoma odločiti. Da bi bila znanost to možnost že do dobra izpodbila, ako beremo v zadnji številki »Življenje in svet«, je neresnična trditev. Kje? kako? kdaj? s katerimi sredstvi? kateri učenjaki? Spet pa je treba podčrtati, da gotovo to niso duhovi mrtvih, s katerim b človek potom medija kar po svoji prosti volji mogel občevati. Kajti doslej se ni v enem samem slučaju ni mogla popolnoma znanstveno dokazati identiteta kakega mrtvega. Zdravni so edini v tem, da špiritizem škoduje človeku v izredni meri. Pri vsakem mediju gre pot navzdol. Pojav gotovih medijev naravnost spominjajo na obsedenje. Edino le strogo znanstvena preiskava, ki ne pozna nobenih predsodkov, tudi tega pred-sodka ene, da ni duhov, bo mogla pojasnjevati bolj in bolj zagonetne pojave špiritizma.

○ **Umrli je v nedeljo znana dolgoletna dijaška gospodinja gđ. Ana Marješič.** Pogreb bo danes ob dveh popoldne.

○ **Občni zbor »Rdečega križa«.** V nedeljo ob pol 10 dopoldne se je vršil v Mestnem domu ustanovni občni zbor Rdečega kri-

ža za mesto Ljubljano. Po pravilih organizacije se mora namreč za vsak kraj, v katerem je vsaj 20 članov Rdečega križa ustanoviti poseben krajevni odbor. Občnega zbora so se udeležili poleg članov mnogi odlični zastopniki. Oblastno samoupravo je zastopal predsednik dr. Natlačen, velikega župana prosvetni šef dr. Capuder, dalje so bile zastopane mestna občina, Gasilska zveza, železniška uprava in druge korporacije. Občni zbor je otvoril predsednik oblastnega odbora dr. Viljem Krejči s pozdravom vseh navzočih. Nato je bil izvoljen krajevni odbor, ki šteje 14 članov, o ustanovnem obnem zboru se je vršilo izpraševanje udeležencev samaritanskega tečaja, ki se je vršil v okvirju Rdečega križa zadnje tri mesece v Ljubljani. Pri tečaju so zdravniki dr. Rus, dr. Krajec in dr. Göstl predavali 60 ur o prvi pomoči v nezgodi, o fiziologiji in o anatomiji. Tečaja se je udeležilo 60 slušateljev, od katerih se je prijavilo k izkušnji 30, ki so vsi prav izvrstno obvladali vsa razmeroma težka tvarina. Udeleženci tečaja so se rekrutirali večinoma iz vrst prostovoljnih in poklicnih gasilcev.

○ **Karambol tramvaja z vozom.** V soboto popoldne se je pripetil Pred škofijo karambol tramvaja z vozom. Tramvaj je vozil mimo zapravljenke posestnice Ivane Vampelj iz Dobrove. Tedaj se je konj ustrašil in od zadaj porinil voz v tramvaj. Električni voz se je pričel takoj ustavljati, vendar pa je bilo nemogoče, da bi se povsem ustavil na zledenih tračnicah. Tramvaj ni poškodovan, dočim je zapravljenček dobl znatne poškodbe in trpi Ivana Vampelj 500 Din škode.

○ **Tatinska cigana.** K posestniku Josipu Habjanu v Zgornji Šiški št. 37 sta prišla meseca julija cigana Ivan in Veronika Held. Nekaj časa sta sitnirala pri Habjanu in prosila za vse mogoče, nato se pa odstranila. Po njunem odhodu je Habjan opazil, da mu je iz nezaklenjene miznice izginilo 8 zlatih prstanov, od teh šest z briljanti ter dva poročna, v skupni vrednosti 3750 Din in nikelnasta ura z verižico, vredna 150 Din. Habjan zato ni tatvine takoj naznanil, ker je bil mnenja, da se cigana še kdaj oglasita pri njem, nakar ju zgrabi in izroči policiji. Cigana se sedaj klatita baje v okolici Dobrunj.

○ **Poročni prstani pri F. Čuden, Prešernova 1.**

Maribor

□ **Smrtna kosa.** Na Koških štev. 27 je umrl upokojeni generalni major Henrik Koschimegg, ki je dosegel starost 81 let. Stari častnik je bil priklenjen celih osem let ne pretrgoma na bolniško posteljo. Truplo pokojnega bo odpravljeno na glavni kolodvor z vojaškimi častni in nato prepeljano v Gradec v družinsko grobnico. — Na Pobreški cesti štev. 6 a je umrla 49 letna žena krojača Roza Kokalj. Petnajst let je bila podpornica članica dunajskega društva »Flamme«. Omenjena organizacija bo prepeljala umrlo na Dunaj v krematorij.

□ **Požar.** V soboto popoldne je pri posestnici Banda Marti v Štrossmajerjevi ulici 13 začela goreti kopa za orodje. Nekj zasebni uradnik je slučajno šel mimo, slišal je vpitje, pogledal je položaj ter takoj obvestil požarno brambo. Gasilci so ogenj ugasili. Posestnica ima okoli 1000 Din škode. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

□ **Tatvine.** Branjevec Ivan K. je naznanil policiji, da mu je neznan izmovič odnesel denarnico, v kateri sta bila dva bankovca po 100 Din ter 20 bankovcev po 10 Din. — Anton Lampe je prišel v nedeljo popoldan v svojo trgovino na Aleksandrovi cesti 81, da bi nekoliko popravil v njej. Ko pa pride v trgovino, opazi na prodajalni mizi denar in sicer je bilo 444 komadov po 2 Din ter 50 komadov po 1 Din. Nato še opazi, da izpod mize molijo noge. On odide, zapre lokal ter prosi nekoga pasanta, naj toliko časa pazi pred vrati, da se on vrne s stražnikom. Stražnik je prišel ter aretirat tatu v osebi Kresnik Viktorja, mesarskega pomočnika brez posla. Kresnik je priznal, da je ukradel 150 Din ter četrt kilograma riža in dva biča. — Gert Avgust je prijavil, da mu je bila v nedeljo popoldne na ulici ukradena zlata ura, vredna 7.000 Din. Ker je omenjeni sam izjavil, da je bil tako vinjen, da ne ve, je-li med potjo s kom govoril ali ne, je tudi možno, da je uro izgubil.

□ **Dve nesreči.** Mikavčič Eli, 17 let stara trg. nastavljenka, se je pri sankanju precej poškodovala. Ker se ji je stanje poslabšalo, je bila prepeljana v bolnico. — 24 letni K. Marija pa je v roki razglašeno sifonsko steklenico ter jo po obrazu precej občutno ranila.

□ **Borza dela v Mariboru.** Od 8. do 14. t. m. je pri mariborski borzi dela tekalo dela 108 moških ter 40 ženskih. Prostim mest pa je bilo 61. Delo je dobilo 15 moških in 17 ženskih. Odpotovalo pa jih je 25. Drugi so odpadli. — Borza dela v Mariboru pa ima sledeča prazna mesta na razpologo: za 6 viničarjev, 2 majerja, 30 gozdnih delavcev, 2 čeljarja, 1 kolarja, 7 ključavničarjev za izdelavo orodja, 8 rudarjev, 1 slaščičarja, 1 slugo, 1 žagarja, 20 kamnosekov, več vajencev (in sicer pekovski, mizarske, kovaške in natakarske obrti), 4 kmetiške dekle, 3 kuharice, 3 služkinje, 1 plačilno natakarišo s kaveljo, 1 podnatakarišo, 6 šivilj za perilo ter za dve natakariši v Južno Srbijo.

Celje

○ **Redna seja odbora celjske okoliške občine.** V nedeljo, dne 15. januarja ob osmih zjutraj se je vršila druga redna seja celjske okoliške občinskega odbora pod predsedstvom župana g. A. Mihelčiča. Po uvodnih formalnostih je poročal g. župan: Glede vodovoda v hišah »Lastnega doma« se je župan obrnil na mestno občino glede oddaje vode. Dobil je zagotovilo, da bo mestna občina o tem razpravljala na prvi prihodnji obč. seji. — Glede Ježovnikovega travnika je osebno interveniral v Mariboru. Na agrarnem uradu je, da čimprej dovoli prevrnjžbo na okoliško občino. — Sklep zadnje seje glede Ljudske kuhinje je sporočil Delavski zbornici. — Nato je poročal dr. Godnič za fin. odsek: Za Akademijo znanosti in umetnosti letos ni mogoče ničesar dati, ker proračun tega absolutno ne dopušča. Vstavlja se bo primerna vsota v prihodnji proračun. — Za narodni dar pesniku Županciču se votira vsota Din 100. — Vodovodni zadrugi v Zavodni se sklene vsled proračunskih težav dati skozi 15 let redno podporo po Din 1500 letno. Po 15 letih preide vodovodna naprava v last občine. — Dalje poroča dr. Godnič o šolskem odboru: Skupni dolg na okoliški šoli znaša 4.095.745.34 Din. V tej vsoti je zapadenih tudi obrtnikom še neizplačanih Din 737.225.34. Sklene se najeti posojilo po Din 500.000, s katerim bi se plačali oni obrtniki, ki so svoje delo dobro končali. — Za cestni odsek poroča g. Strenčan: Za popravilo ceste v Košnico prispeva občina 30 odstot. t. j. Din 7594. Za Gaberje se bo najprej napravil regulacijski načrt in šele nato bo mogoče misliti na gradnjo novih cest in popravilo že obstoječih. — G. Kukec poroča za elektrifikacijski odsek: Vasi Ostrožno, Dobrova in Polule so zaprosile za napeljavo električnega voda. Sklene se podvzeti potrebne predpriprave. V občinsko hišo in v otroški vrtec v Gaberju se vpelje električna razsvetljava. — Končno je občinski odbor soglasno sprejel resolucijo zoper okrnjenje ljubljanske univerze in zoper zatiranje slovenskega življa v Italiji.

○ **Proračunska seja celjskega mestnega občinskega sveta** je sklicana za petek, dne 20. januarja. Na dnevnem redu je poleg slučajnosti samo razprava o proračunu za l. 1928.

○ **Tečaj za pevovodje v Celju.** Pevska zveza v Ljubljani priredi v dne 24. in 25. januarja t. l. v Celju tečaj za pevovodje in organiste. Predavanja se prično vsak dan ob osmih zjutraj v vrtni dvorani hotela »Beli volc«. Udeleženci naj se prijavijo vsaj do 22. t. m. na naslov: Alojzij Mihelčič, Breg, pošta Celje.

○ **Se enkrat presimo, da oni, ki imajo izposojene knjige iz Ljudske knjižnice Kat. prosv. društva, knjige še ta teden vrnejo knjižnici.** Potrebno je to radi preureditve knjižnice. Knjižnica je odprta vsak dan med 5. in 7. uro zvečer.

Dopisi

Ribnica

Napredujemo. Na naši meščanski šoli smo dobili kino v učne svrhe. Ker pa hoče šola vsestransko vplivati prosvetno in blažilno, je vpeljala tudi za najširše plasti ljudstva kinopredstave. Pretekli dne smo imeli otvoritveno predstavo, pri kateri so imeli gledalci priliko blažilno vzgajati se s tem, da so med drugim videli »tajnosti« Japonke. Film kaže Japonko, kako leze iz postelje in se napol naga umiva, da bolj malo povemo. Blažilni vpliv se je takoj pokazal na nekaterih gledalcih, ki so delali prav logarske in divjaške opazke, katere so blažilni vpliv le še potencirale. Nekatere gospodične so zardele v obraz, druge pa so se, prevzete od blažilnih vplivov, kar naglas krohotalle. Vemo, da tovrstni ljudje potrebujejo vsestranske izobrazbe; ne vemo pa, kdo bo tovrstno izobrazil, ki se hoče podajati v šoli, spravil v sklad z učnim smotrom meščanske šole. Tisti odlični pedagog naj se izvoli javiti!

Novo mesto

Novomeška policija. Po našem nadvse miroljubnem mestu se spreha od novega leta dalje kar pet policajev v lepih novih uniformah. Kaj treba v takem mestu, kol je Novo mesto, pet čuvarjev postave, ko ni nikakega delavstva, nobene industrije? Da pa se brezglavost večine v občinskem svetu še bolj uvidi, moramo svetu omeniti, da so bili do novega leta 1928 štiri dobri policaji, ki so vestno vršili svojo službo, a so bili ob novem letu vsi štirje odpušteni s 3000 Din odpravnine, samo zato, ker niso bili večini v občinskem svetu po godu, dočim pa je nasprotno večina meščanstva bila popolnoma zadovoljna z njimi. Namesto starih štirih, pa so nastavili novih kar pet! Naj bo večina uverjena, da se je s to denar trošečo novotarjavo vsem solidnim Novomeščanom zelo zamerila.

Iz društvenega življenja. Preteklo sredo je v našem prosvetnem društvu predaval univ. prof. dr. Snaj o letošnjem romanju na Velehrad. — Na svetih treh kraljev dan je uprizorilo tukat društvo rokodelskih pomočnikov narodno igro »Krivopri-sežnik«. Pripravlja pa se v kratkem zopet lepa igra. — Skioptična predavanja v Rokodelskem domu se vrše vsakih 14 dni in so jako dobro obiskana. Prosvetno društvo ima do konca sezone pripravljenih še več zelo zanimivih predavanj s slikami.

Trbovlje

☆ **Familijarna zadruga.** Na občnem zboru Zadrugne elektrarne, ki se boja v kratkem skliče, bo stavljen od strani demokratov predlog, da se volijo v odbor zadruge gg. Berger, Germ, Kos Mirko, Počivavšek in Malgaj.

☆ **Samopomoč upokojencev.** Vse upokojence vabimo, da se v društvo prijavijo v teku enega meseca, na poznejše prijave se v letošnjem letu ne bo oziralo. Čimveč bo članov, temveč se dobi po smrti člana posmrtnina.

☆ **Ni nam vseeno, da se na vseh shodih socialistov udriha po SLS.** Vsaka sila do vremena in če poči struna, bo tudi pri njih zahreščalo. Po mirnem in solučnem vremenu nastane tem hujša nevihta.

Sport

Zimski sport v St. Moritzu.

V St. Moritzu, kraju letošnje zimske olimpijade, je že celo zimo življeno. Poleg resnih in neutrudnih sportnikov, ki se vežbajo in pripravljajo za tekme, je ta letoviški kraj tudi poln zabaveželjnih. Ene najprivlačnejših točk je gotovo skijöring, smučkanje po st. moriškem jezeru s konji.

SMUŠKE TEKME V KRANJSKI GORI.

Zima smučarjem letos ni naklonjena. Sredi januarja smo, pa smučarji vseeno ne morejo prav priti na svoj račun. Samo semintja izživajo bele lise. Edino Kranjska gora in Rateče sta še oblagodarjeni s snegom, da se nemoteno lahko vrše treningi naših smučarjev, ki se pripravljajo na olimpiado. V nedeljo se je vršila prva izbirna tekma na progi 20 km. Proga je potekala iz Kranjske gore mimo Podkorena v Planico in nazaj ob senčni strani. Tekma je pokazala prav dobro formo naših tekmovalcev, ki se pripravljajo pod vodstvom Norvežana inž. Hanssena. Vsak dan so na smučkah in smučkajo na progah po 50 km in še več. Dosedaj se je udeleževalo treninga 18 smučarjev, vendar so nekateri že pred tekmovaljem izstopili.

Najboljši čas je dosegel g. Joško Janša iz Dovjega (Ilirija) v času 1:31:28. Bil je tudi svojčas zmagovalac pri smučskih tekmah na 50 km, katere je organizirala TK Skala na Bledu. Nadaljnji vrstni red je sledeči: inž. Janko Janša (Il.) 1:33:04, Boris Režek (Il.) 1:35:53, dr. Stane Kmet (LSK) 1:40:15; v kratkih presledkih po nekaj minut so prispevali za temi na cilj še: M. Klavara (Il.) T. Banovec (Il.), St. Bryar (Skala), P. Klofutar (Skala), Boris Janko (Il.), Stane Šporn.

Izbirne tekme se bodo vršile še 29. jan. na progi 50 km v Bohinju. Naši smučarji bodo nastopili na zimski olimpiadi na progi 18 in 50 km.

Zanimanje za tekme je privabilo v Kranjsko goro nad 300 smučarjev. Senčna pobočja so bila dopoldne vsa črna smučarskega sveta, popoldne pa se je zbralo vse okrog skakalnice, kjer so skakači izvajali smuške skoke. Nova skakalnica je prav dobra in je vsako nedeljo privlačna točka za naše smučarje-skakavce in številno gledalstvo.

SK Jadran. Danes ob 20. uri seja upravnega odbora v Narodni kavarni.

Motoklub »Ljubljana« naznanja vsem svojim članom, da se vrši redni občni zbor v nedeljo, dne 29. t. m. ob pol 11 dopoldne v restavraciji »Ljubljanski dvor«. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo načelnika sportne komisije. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blaginika. 5. Poročilo revizorjev. 6. Volitve novega odbora. 7. Slučajnosti. — Odbor.

Kolesarsko in motoklistično društvo »Sava« v Ljubljani. III. redni letni občni zbor se vrši dne 2. februarja 1928 ob pol 10 v gostilniških prostorih g. Kavčiča, Privoz 4 (Prule).

SK »Mladika« sprejema nove člane. Čas za vpisovanje traja do 5. februarja v Mladinskem domu na Kodeljevem. — Odbor.

NIC ZA TUNNEYA.

V Madison Square Gardenu sta se udarila Sharkey in Heeney v 12 rundnem boju. Boj je ostal neodločen; 5 rund so pripisali Sharkeryu, 5 Heeneyu, 2 nobenemu. Bokserja nista v tem boju pokazala prav nobenih lastnosti, ki bi ju opravičile za nadaljnje tekmovalje v borbi za svetovno prvenstvo. Tex Rickard bo prišel v resno zadrego, koga naj še »potuhta« kot bodočega nasprotnika Tunneyevega. Nikogar ni. Omenjamo, da se je lani Heeney neodločno boril proti Paulinu, Dempsey pa da je z lahkoto podrl Sharkerya k.o.

V Berlinu sta se pa borila Gorman in Haymann na 10 rund. Zmago so po točkah prisodili Gormanu, nakar je nastal velikanski vrišč in hrust in se je začelo metanje oranžnih in drugih predmetov itd. Berlin kaj takega še ni videl, gledavci niso bili prav nič sportni.

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 310. Breslau 315.8. Barcelona 344.8. Prag 348.9. Leipzig 365.8. Schenectady 379.5. Stuttgart 379.7. Toulouse 392. Hamburg 394.7. Frankfurt 428.6. Brno 441.2. Rim 450. Paris 458. Oslo 461.5. Langenberg 468.8. Berlin 483.9. Dunaj 517.2. München 535.7. Budapest 555.6. Varšava 1111.

Torek, 17. januarja.

Zagreb: 20 prenos iz Dunaja: simf. koncert (spored pod Dunaj). — Breslau: 20.10 simf. koncert. — Barcelona: 23.30 koncert (Liszt, Chopin in Albeniz). — Prag: 20 ciklus popular. koncertov, 22.20 lahka glasba. — Leipzig: 20.15 ciklus humorističnih skladb. — Stuttgart: 20 komorna glasba, 21.30 groteski večer. — Hamburg: 20 prenos iz Königswusterhausna: Jazz in valček, zimski ples. — Frankfurt: 20.15 koncert (vijolina in klavir). — Brno: 20 ciklus poljudnih koncertov. Čajkovskij: Romeo in Julija. — Saint-Saens: koncert za čelo v a-molu. — Suk: simf. op. 16, e-dur. — Rim: 20.45 koncert instrumentalne glasbe. — Paris: 22 orkestralni koncert. Langenberg: 19.30 »Kraljevi otroci«, pravljična opera v 3 dejanjih (Humperdinck). — Berlin: 21 pravljične skladbe. — Davenport: 21 koncert Čajkovskega del. — Dunaj: 16.15 pop. koncert. 20.05 koncert dunajskega simf. orkestra. Wagner: Gorsk pobožnost, simfon. prolog. — Sauer: klavirski koncert, g-mol. — Beethoven: Simfon. št. 1. — Čajkovskij: Romeo in Julija, uvertura. — München: 20 koncert. — Budapest: 17 koncert komornega opernega orkestra. — Varšava: 20.30 koncert orkestra na pihala.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 17. januarja: IGRA V GRADU. Gostuje št. Jakobski oder. Znižane cene. Izven. Sreda, 18. januarja: Zaprti (generalka). Četrtek 19. januarja: KANDIDA. Premijera. Premijerski abonma.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 17. januarja: MILOŠEVA ZENITEV. Red C. Sreda, 18. januarja: Zaprti. Četrtek, 19. januarja: MILOŠEVA ZENITEV. C.

Mariborsko gledališče

Torek, 17. januarja ob 20. uri: GLASBA. Ab. B. Kuponi. Sreda, 18. januarja: Zaprti. Četrtek, 19. januarja ob 20. uri: ŽIVILJO TATOVI. Kuponi.

Celjsko gledališče

Četrtek, 19. januarja ob 20. uri: RAZPOROKA. (Cyprienne.) Premijera. Abonement.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 20. januarja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1 (2. nadstr.). Predaval bo g. dr. ing. Miroslav Kasal o temi: Dimenzioniranje železobetonskih konstrukcij po predpisih v luči znanstvenih poizkusov. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Seja Cecilijinega društva je v četrtek, dne 19. t. m. ob 5 pop. v škofijski pisarni. — Predsednik Občni zbor Strokovne zveze privatnih nameštencev se vrši v petek, dne 20. t. m. ob 6 zvečer. Miklošičeva cesta 10-L — Pridite vsi!

Polzvedovanja

Briljantni uhan se je zgubil včeraj od 4 do 5 na potu iz Gradišča po Zvezdi, Sv. Petra cesti, Zaloški cesti v Moste in nazaj. Pošten najditelj se prosi, da odda najdeni uhan proti nagradi na policijskem ravnanstvu.

Izgubila se je v smeri Marjinih trg—Zvezda—Gradišče modro vezana uradna knjiga označena z rimsko številko I. Prosi se najditelja, da jo odda proti dobri nagradi na policijskem ravnanstvu.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Torek, 17. januarja. Anton pušcavnik, Sulpicij, Diodor, Marijan.

Dunajska vremenska napoved za 17. jan.: Severne Alpe: Oblačno, megleno, brez bistvenih padavin, temperatura blizu ničle. Ponekod lahko zmrzovanje. — Južne Alpe: Oblačno, od časa do časa padavine, temperatura malo izpremenjena.

ZGODOVINSKI DNEVI.

17. januarja: 1706 se je rodil severoameriški državnik in pisatelj B. Franklin. — 1839 se je rodil nemški slikar W. von Diez. — 1600 se je rodil španski dramatik Don P. Calderon de la Barca.

★ **Odlikovanje.** V nedeljo, dne 15. t. m. je v Kamniku g. okrajni glavar, vl. svet. dr. Ogrin ob obilni udeležbi zastopnikov javnih in privatnih ter cerkvenih ustanov izročil red sv. Save gospodu okrognemu zdravniku in bivšemu dolgoletnemu županu kamniškemu, dr. Juliju Deroaniju, ki praznuje štiri-desetletnico zdravniškega delovanja. G. glavar je poudarjal izredne zasluge odlikovančeve na zdravstvenem, gospodarskem in političnem polju. Odlikovan se je ginjen zahvalil. Čestitkam, izrečenim pri slavnosti sami, se pridružuje mesto Kamnik in vsa okolica ter kliče odlikovanca: Še na mnoga leta!

★ **Okrajni zbor delegatov SLS** se je vršil 10. t. m. v Sošanju, 11. t. m. pa v Rečici ob Paki. Na obeh zborovanjih so poročali: narodni poslanec g. Vesenjak, krajevni oblastni poslanci ter odposlanec tajništva SLS v Mariboru g. Ovcar. Zborovanji sta bili prav zadovoljivo obiskani.

★ **Novo mojstrsko delo Ivana Meštroviča.** Kakor smo že svojčas poročali, je mesto Chicago pri kiparju Meštroviču naročilo dva ogromna kipa, ki bodo krasila novi most. Kipa sta že skoraj popolnoma dovršena. Prvi je vlit in je sestavljen na dvorišču Jugoslovanske akademije v Zagrebu. Je to ogromen konj z indijanskim poglavarjem na hrbtu, ki z napetim lokom dirja proti nasprotniku: cowboju na konju z naperjeno sulico v roki. Delo se je mojstru Meštroviču čudovito posrečilo; v konju in lovcu je toliko žive sile in prožnosti, da stoji gledalec očaran. Kip je 6 in pol metra visok. Vili so ga v Zagrebu, kjer je dal Meštrovič v ta namen zgraditi posebno livarno in je najel najboljšo strokovnjake iz inozemstva. Meštrovič dobi za vsak kip 60.000 dolarjev.

★ **»Mentor«.** Peta številka, ki bi morala že iziti, se je radi tehničnih zaprek nekoliko zakasnila. Vendar izide gotovo še ta teden, tako da jo bodo imeli cenj. naročniki do nedelje že v rokah.

★ **Promocija.** Na veterinarski fakulteti v Zagrebu je v soboto promoviral g. Leo Kocjan iz Ljubljane.

★ **Poroči se danes v Št. Vidu nad Ljubljano** gosp. Jože Magister, uradnik Vza-

jemne zavarovalnice v Ljubljani, z gđ. Tončko Žibertovo.

★ **Občinske volitve na Slav. Brodu.** Nedeljske občinske volitve na Slavonskem Brodu so prinesle naslednji izid: Združena opozicija (Radič-Pribičević-Davidović) 726 glasov in 8 odbornikov, komunisti 401 glas in 5 odbornikov, meščanski blok (federalisti, ljudska stranka in dr. Nikić) 542 glasov in 6 odbornikov, židovski blok 135 glasov in 2 odbornika, radikalni 224 glasov in 3 odbornike. Dvomijo, da bi bil novoizvoljeni občinski odbor delazmožen.

★ **Sprememba sejmov v Dolenji vasi pri Ribnici.** Ker se je nabralo preveč sejmov skupaj v tukajšnji okolici, so se dnevi sejmov v Dolenji vasi prenesli na sledeče dneve: 28. januarja, 13. aprila, 4. septembra, 17. novembra.

★ **Proračun in policijski nameščenci.** Iz policijskih krogov smo prejeli: Vsakoletni državni proračun našim društvem funkcijerjem dovolj opravila s prošnjami in mole-dovanjem pri merodajnih faktorjih. Enako je tudi z bodočim proračunom. Prvo je redukcija osebja vseh kategorij. Osebj je pri policijskih oblastnih obeh velikih županij — ki sta omejni — že sedaj premalo. To dokazuje tudi statistika policije v letu 1927., ki je še vsakemu v spominu. Proračun je odvzel za bodoče za celo Slovenijo za čezurne in nočne službe do zneska 136.000.— Din skoro polovico. Po staležu organov policije bi se moral staviti v proračun najmanjši znesek od ca 300.000.— Din, tako, da bi prišlo na posameznega organa letno po 850.— Din. Tudi postavka za obleko se je za stražnike v resnici skoro za polovico zmanjšala, dočim se je pa za uradnike detektivov in detektivne popolnoma črtala. Odškodnino za obleko so policijski detektivji oziroma kriminalisti vedno in že od nekdaj prejemali, ker vendar ne kaže pčloj službe, da bi bili uniformirani! Zahteva letne odškodnine za obleko za posameznega policijskega kriminalista po dva tisoč dinarjev letno vendar ni na noben način v teh razmerah in draginji — pretirana. Črtala se je tudi proračunska postavka »Stroški za v službi ranjeno in obolelo osebje« v znesku ca 90.000.— Din, istotako tudi postavka za zavarovanje policijskih stražnikov in policijskih detektivov, za »zavarovanje proti nezgodam v službi« v višini ca 40.000.— Din. Proračuni policijskih direktij drugih pokrajin so vedno in vselej bili skoro za 30% do 50% višji kot Slovenije, kjer pa vlada ista draginja in ista beda, kakor v drugih pokrajinah. Policijski nameščenci v Sloveniji pričakujejo od vseh gg. merodajnih oblastnih in pa še posebno od gg. poslancev, da pri specijalni debati proračuna Ministrstva notranjih del, stavijo zahtevo, da se vnesejo v letni proračun za policijske nameščence take postavke, da se bo bedno stanje vsaj nekoliko ublažilo pri tej stroki državnih uslužbencev Slovencev, ali pa vsaj, da ostane proračun v taki višini, kot v letu 1927-1928. Nadejamo se, da ta naš glas ne ostane glas upijočega v puščavi.

★ **Srečke »Fortuna«.** Z raznih stranj smo prejeli vprašanje glede nekih srečk »Fortuna«. Te srečke so po naših informacijah v naši državi prepovedane.

★ **Umrli je v Hrastniku** bivša šivilja in trgovka g. Genovefa Valter.

★ **Obsojena radi širjenja komunizma.** Pred okroglim sodiščem v Dubrovniku sta bila obsojena radi širjenja komunizma Nikolaj Maslač in Mihael Monarevič vsak na 6 mesecev težke ječe.

★ **Smrtna nesreča delavca.** Na Sušaku je pristaniški delavec Peter Raslić pri razkladanju železa z ladje zgubil ravnotežje in tako nesrečno padel, da je obležal mrtev.

★ **Smrt v snegu.** V Vočinu pri Osjeku so te dni našli truplo 22 letnega kmečkega fanta Milana Ivičiča iz Popovca, katerega so pogrešali že od Božiča. Ivičič je šil v sosednjo vas po trgovskih poslih. Ko se je zvečer vračal domov, ga je med potjo zalotil snežni metež in ga zamedel. Sedaj, ko je sneg skopnil, so našli njegovo truplo.

★ **Roparji ubili tri stražnike.** V noči od petka na soboto je bil v Požarevcu izvršen drzen rop. Roparji so vlomili v Trgovinsko banko in odnesli blagajno. Opazil jih je stražnik in hotel rešiti blagajno. Udaril ga je en ropar sekirjo in mu razbil glavo. Roparji so nato nadaljevali svoje delo. V tem hipu sta prišla še dva stražnika. Roparji so pričeli streljati in so ubili oba stražnika, nakar so pobegnili. Blagajno so pa vendar morali popustiti.

★ **Pri težkočah v želodcu,** gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, tesnobnih pojavih, tresenju udov, oslabelosti spomina povzroči čaša naravne »Franz-Josef«-grenčice pri vsaki starosti in spolu točno poživljenje v zastali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropskih dežel hvalijo »Franz-Josef«-vodo kot važno pomožno sredstvo proti grizi kakor tudi obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zbor zaupnikov SLS v Kamniku

V nedeljo popoldne se je nadaljeval v Kamniku zbor zaupnikov SLS. Debata je bila stvarna in se je izkazalo, kako prepotrebna so tako zborovanja. Na zborovanju, ki je trajalo nad tri ure, je poročal najprej narodni posl. gosp. Stercinc, za njim pa vsi trije oblastni poslanci gg. Mazovec, Novak in Poznič. Dočim se je gosp. Mazovec pečal s proračunom oblasti in omenil, da se zgradi v Komendi nov most čez Pšato ter da bo oblastni odbor podpiral denarno hiralnico v Mengšu in Komendi, je poslanec Novak poročal o gospodarskem programu kamniškega okraja. Oblastni odbor že dela na načrtih za zgradbo Bistrice od izvira doli in je pričel istočasno proučevati načrte elektrifikacije bistrške doline. Na ta način bi bilo mogoče s finančno pomočjo oblasti zgraditi projektirane centrale na Bistrici in teko privabiti industrijo, ki bi se rada naselila v bližini Kamnika. Gosp. kaplan Šparhake je načel vprašanje vodovodov po kmetijskih občinah, ki bo pri njih graditvi tudi pomagal oblastni odbor. Dalje se je zbor pečal z vprašanjem zavarovanja živine in ustavitve metljivosti, ker so se svečke izkazale kot nezadostno zdravilo. Vršili naj bi se poučni tečajji. Zaupniki so radi odredbe iz Beograda, da se prešičev, ki jih je treba cepiti proti rdečici, ne sme voziti k živinozdravniku, ampak morajo živinozdravnik na dom klicati, pokrenili vprašanje iz-

MARKA PERILA ELEGANTNEGA GOSPODA

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga

Dobiva se v vsaki boljši modni trgovini za gospode

obrazbe pripravnih mladih ljudi, da bi ti mogli cepiti, ker sicer so stroški cepitve preveliki. Naj bi se o tem izjavili živinozdravniki. — Tako je zborovanje, ki ga je vodil g. dr. Zvo-kelj, poteklo izredno zanimivo. Zbor je izjavil zaupanje oblastnem odboru in h koncu sklepal še o reorganizaciji SLS v okraju.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

© † **Dr. Fran Mohorič.** Včeraj ob petih zjutraj je umrl po mukepolni bolezni na svojem stanovanju na Bleiweisovi cesti višji sodni svetnik g. dr. Fran Mohorič. Smrt odličnega slovenskega sodnika je vzbudila v naši javnosti, kjer je bil zelo popularna in priljubljena osebnost, splošno obžalovanje. Dr. Fran Mohorič se je rodil dne 7. oktobra 1866 v Podgradju pri Ljutomeru. Gimnazijo je študiral v Celju, pravne študije pa je 1. 1893. dovršil v Gradcu, nakar se je posvetil sprva odvetništvu, nato pa v službo okroglega sodišča v Celju. Kot sodnik je služboval pri okrajnih sodiščih v Laškem, Konjicah, Gornjem gradu, Idriji, nazadnje pa pri deželni sodišču v Ljubljani. Pokojni dr. Fran Mohorič se je 1. 1899. poročil s Kamilo Bašev, hčerko notarja in narodnega delavca Baša. Ime dr. Frana Mohoriča je ozko združeno z razvojem slovenske pravne znanosti. Kot izvrsten jurist je napisal številne juridične razprave o civilnem procesu v razne revije. Več njegovih rokopisov še čaka tiska. Kot sodnik je bil znan po svoji objektivnosti, pri kazenskih procesih pa zlasti po svoji pravičnosti in dobrohotnosti.

© **Zapisega župana.** Vleed razpisa vlekega župana ljubljanske oblasti z dne 13. januarja 1928 Sl. br. 258 se bo vršila prisega novoizvoljenega župana v smislu § 21 občinskega reda pred zbranim občinskim svetom v

Po sapniku prihajajo

v dihalne organe povzročitelji bolezni. Če se hočete varovati infekcij, vzemite zdravniško priznane Panflavin-pastile. Te zadržavajo razvoj vstopajočih povzročiteljev bolezni, so prijetne v okusu in neškodljive za želodec. — Priporočane so od prvih strokovnjakov. — Dobe se v vseh lekarnah.

Slavko Savinšek:

Kako smo pri nas popravljali vodovod

Pri nas v Dolgi vasi imamo v občinskem svetu večino in manjšino. Menda kakor povsod, kjer imajo občine. V večini je združenih več strank in stranci, prav tako v manjšini. Ker se manjšina imenuje napredno, pa imenujemo večino nazadnjaško, ker sta si pač nasprotni. Že mora tako biti, ker nadnapredno recimo ni tako izrazito nasprotno naprednemu kakor pa prav nazadnjaško. To pa samo mimogrede, glede naprednosti in nazadnosti ali nazadnjaštosti.

Imamo pa pri nas v Dolgi vasi tudi vodovod. Napravila ga je že davno najmočnejša stranka sedanje nazadnjaške večine. Tedaj, ko je bila še v premoči sama. Za njo je prišla na krmilo najmočnejša stranka sedanje večine; kar je tudi čisto prav in v redu, ker, kakaj bi bil vedno samo eden na vrhu? Pa je pričel nagajati vodovod. Vodovodi imajo namreč čisto svoje muhe, ki niso prav nič odvisne od strank in večin in manjšin, čeprav so pa zelo ž njimi v zvezi. Tako tudi pri nas v Dolgi vasi. Ko je pričel nagajati vodovod in je postal včasih mlakovod, ali brozgovod, ali celo blatovod, so rekli naprednjaki, da so tega krivi nazadnjaki, ker so površno delali in ga slabo izpeljali. Nazadnjaki so pa zopet trdili, da so krivi vodovodovega nagajanja naprednjaki, češ, da ga niso prav popravljali in v redu držali.

Tako je šlo semtertja, vodovod pa je nagajal dalje. Prišlo so nove volitve. Pa je postal vodovod imeniten in so ga naredili za geslo oni, ki so hoteli biti izvoljeni. Ker sta se stvorili dve stranki, napredna in nazadnjaška, ali, pravzaprav, so skupaj stopile stranke naprednega elementa in na drugi strani one nazadnjaškega, sta bili izdani za volitve samo

dve vodovodni paroli. Dočim so naprednjaki trdili, da je vodovod zato slab in zanič, ker je studenec preslab in nima dovolj vode, so nazadnjaki gonili svojo, da vodovod nagaja, ker so cevi preozke in ne morejo vse vode, ki je je čez mero dovolj, dovajati mestu. To je volivcem povsem zadostovalo, ker so čutili in na svojih pipah poskušali, da je vode res premalo in ne pride nikjer v prvo nadstropje. Odkod pa blato v vodovodu in odkod tista umazana mlakuža, pa niso mislili. To zato ne, ker ni bilo tretje stranke, ki bi bila rekla, da je vodovod počen neke in zato pušča in teče vanj umazana voda. In čudno res, da ni bilo nikjer ob volitvah bloka strank, ki bi bil to trdil, kajti je bil naš vodovod tako narejen, da se je voda v njem skalila že, če so voznički po cesti, ki ob njej peljejo cevi, malo več pljuvali kakor navadno. Politika je res slepa. Včasih ti kar pod nos molijo volivna gesla, pa ga ni pametnega človeka, ki bi jih pograbil, osnoval nov volivni blok in zmagal pri volitvah.

Tako ste šli v občinski volivni boj dve gesli, vodovodni gesli: vode dovolj, pa cevi preozke eno; drugo pa: cevi preširoke, pa vode premalo. Boj je bil hud in strašan in krvav in mesarsko klanje. No, pa je večina volivcev odločila, da je vode preveč in so cevi preozke. Tako so zmagali nazadnjaki in stvorili delavno večino, propadli pa naprednjaki in naredili iz sebe delavno manjšino. Potem se je odbor konstituiral in so izvolili nazadnjaškega župana. Bilo je burno in je manjšina celo napravila eksodus. Predno je šla, pa je po ustih svojega voditelja svedčano zatrdila, da ima vodovod dovolj široke cevi, da pa je vode premalo. Večina pa se je malo menila zato, pa je izvolila sebi prav in volivcem ter vodovodu v korist.

Toda tako trdna pa le ni bila ta večina zdaj, ko so volitve minile, več v svojem vodovodnem geslu. Malo po malo ji je hodilo na um: kaj pa, če res ni premalo vode in so cevi

zato preširoke? Še celo gospodu županu je postajalo vroče pri teh mislih in nikakor niso mogli kako noč prav spati v miru in še ponoči se jim je sanjalo o širokih in ozkih cevih. In včasih jim je v županske sanje prišlo toliko vode, da so sapo lovili, ko so se že topili; včasih pa je bila tolika suša v njihovem snu, da niti slin niso mogli požirati več ter so morali vstati in si omočiti grlo, povsem izsušeno.

Zato najbrže je kmalu po volitvah stvar glede vodovoda nekam zaspala. Pri nobeni seji ni šlo ne večini, ne manjšini nič kaj prav od srca, kadar je nanesel pogovor na vodovod;časoma je kar vse utihnilo. Toda bil je pa še volivci tukaj in bujni in so hoteli, naj pokaže večina, kaj je pravzaprav z vodovodom. Prišlo je, da se je skalila zopet voda v vodovodu in volivci so zahtevali temeljite remedure.

Pa je nato večina začela iskati, kje bi dobila denar za popravilo tega nesrečnega vodovoda. Stalo bo veliko, v tem so si bili edini i oni od večine, kakor tudi vsi iz manjšine. Dočim je imela večina malece upanja, da denar dobi kje na posodo, je trdila manjšina, da ga ne bodo dobili, ker Dolgi vasi ne bo zaupal toliko denarja noben zavod, pa tudi država ne, ker ga sama nima. Večina pa je svoje trdila, da ga bo dobila in je tako za nekaj časa potolažila svoje volivce. Med tem pa, ko je vse čakalo, odkod kane denar, je gospod župan premišljal in si je nekaj izmislil: vprašati je šel par strokovnjakov, kaj naj bi bilo vzrok vodovodnim muham. Inženirje je vprašal in spraševal večkrat. Pa so tudi ti trdili kakor obe občinski stranki: eni so rekli, da je vode preveč, da pa so cevi preozke ter so se pristavili, da bi bilo takoj bolje, če bi napravili širje cevi; drugi so pa zopet zatrjevali, da so cevi dovolj široke, da pa je vode premalo in ima premalo pritiska. Gospod župan je dobival sivo glavo. Obupno je premišljeval, kje bi dobil silo, ki bi pritiskala na vodo, ker je

po njegovem mnenju morale morda to biti vzrok, kajti tega ni še povedal noben član občinskega odbora. In v tem obupu je stopil še k staremu, izkušenemu inženirju ter mu razodel skrb svojo in brigo svoje občine. Stari inženir pa se mu je posmejval, malo pomežiknil in mu dejal:

»Gospod župan, inženirji smo sicer učeni in mnogovedni ljudje, toda Vi pa napravite bolj pametno in nas pustite pri miru, ker vam gotovo ne bomo pravega povedali.«

»Ja, kje pa naj povprašam?« se je v skrbi iztrgalo gospodu županu.

»To Vam bo najbolje povedal kak vodovodni inštalater, ki se ne bo bal blata in umazane vode, pa bo stopil sam v kanal, zlezal v jarek in preskusil, kaj naj bi bilo vzrok muham Vašega vodovoda.«

Tako je dejal gospodu županu stari inženir in mu povedal naslov takega monterja. In gospod župan se je precej odpeljal k naznanemu ter se mu zaupal.

Toda, to vse je bilo lahko. Zdaj je bilo treba pa pred občinski odbor in tam dobiti večino glasov za delo. Ker, četudi je gospod župan velik gospod v občini, vendar bore malo premore sam, ako ni večina glasov z njim. In pa ta manjšina, ta nesrečna manjšina, ki vedno trdi, da ima prav in ki ji človek nikdar ne ustreže. No, pa se je le odjunačil gospod župan in pri seji »iznesel« svojo srčno zadevo. Pri večini je kar slo. Brž so močje razumeli, da je bolje nekaj kakor nič. Manjšina pa je trdila, da bo to preveč stalo, da ni denarja, da mora priti inženir in da je sploh vse skupaj navaden bluf, sama demagogija. To je povedala manjšina na usta svojega voditelja in je še rekla, da ona ne prevzame odgovornosti in ne bo računa potrdila, ker ve, da je vzrok vodovodnim napakam premalo vode in so cevi dovolj široke. Tako, prav tako so govorila manjšinska usta.

(Dalje sledi)

Ravnikovo Zimsko pesem in Kmetiško. Program, izbran iz našega najboljšega, kar imamo, srečno izbran, ne išče očenih efektov, tehnično program za zbor star dvajset in ne dve leti. Toda Kumar je presenetil na vso moč in po tem, kako so se naši učitelji odrezali, je oni dolgi molk zbora v naši javnosti le prerazumljiv.

Veledramatična Vragova nevesta, umno arhitektonski izdelana in izvajana z vso potrebno izraznostjo in fineso, je Hrvatim imponirala; toda kakor so jo napeto poslušali, se mi zdi, da vendar še pri tej prvi pesmi niso dobili nekega notranjega kontakta z specifično slovensko izraznostjo. Škerjančeve Kmetiške so primer za vokalni stil zelo risikantne akordike in mislim, da bo Škerjanec poslej, ko je začel z lineariteto v kvartetih, tudi za zbor drugega pisal. Škoda je sicer te, silovito težke toda ekspresivne in pestrobarvite skladbe, da v vokalni izvedbi ne more tako učinkovati, kakor bi človek slutil, da bi morala, če bere partituro. Kumar jo je nastudiral z vso ljubeznijo, da smo strmel nad intonacijsko sigurnostjo zbora v komplimentni akordiki in iskreno čustveno podani liniji, ki jo je nosil ženski zbor s svojimi izbornimi sopranji (ki posekajo menda vse zagrebske). Sledila je Adamičeva Vijola, kakor se splošno sodi, eno izmed dveh njegovih doslej najsajajnejših zborških del. Skladba ima silne dramske momente, učinkuje z ekspresivno barvo in umno izrabljeno disonanco, je dosledno komponirana v formalno celoto in ubira neki uprav slovenski ton. Toda več o tej skladbi potem, ko jo bomo čuli tudi v Ljubljani. Zbor si je z izvedbo te skladbe podal spričevalo ogromne šolanosti in glabene inteligence, interpretacija je delala Kumariju, junaku iz Frankfurta čast. S to skladbo je bil absolutno prebit led pri zagrebski muzikalnejši publiki in čestitati treba tu tudi Adamiču prav toplo. Uprav toplo ogreta je bila vsa hrvaška publika po Lajovevih Kolednikih za ženski zbor. Specifično slovenski sentiment v karikaturi mile Jere Hrvatim ni morda šel toliko v srce, kakor ritmika Veselih kolednikov, ki je izvala tak vihar navdušenja, da se je moral ta zadnji del ko ponoviti. Nič manj ni učinkovalo naturalistično občutje Lajovevih »Zeb« s svojim prijemljivim splošno razumljivim glasbenim efektom. Eden izmed viskov koncerta je bil za glasbeno verzirane Hrvatke Ravnik z znano Kmetiško za ženski zbor in štiričrtni klavir. Skladba s svojo napeto harmonično sočnostjo in prekipeljavostjo, življenjapolno ritmiko, ki se ji nihče ne more ustavljati, je napravila silen vtis; z naknadno tej skladbi dokomponiranim prvim delom, toplim, mirnejšim občutjem slike zimske noči, genialno slikanimi »snežinkami« in tiktakanjem ure je ustvaril Ravnik umetniški kontrast, učinkovitost prve vrste. Glasbeniki so hvalili njegovo logično arhitektoniko ter sugestivno silo poetičnega občutja. Sledilo je Lajovevo Zlato v Blatni vasi, ki ga je Kumar mojstrski podal z vso ostroostjo karakterizacije in v vsem humorju, tako da je izvalil resničen smeh pri poslušalcih. Hrvatskemu občutju pa so bile nemara Adamičeve belokranjske Svatovske po občutju in formi nemara še najbližje. Bolj cenijo Hrvati naroden motiv, burno ritmiko in dinamične subtilnosti kakor mi, ki iščemo kot zapadnjaki za vsako muziko še nečesa, kar je zadaj za njo kot formo, njeno spremstvo »čustva« in »izraz«, namreč duševnega, miselnega itd. in pojmuemo tudi umetnost s Hrvati v tem smislu malo različno. Kumar je skrbel za izredno fino pri izvedbi te pesmi, pri čemer sem imel priliko občudovati njegove izenačene soprane in polne alte, izredno mehak in liniji tenorkega »soklega pp, kultivirane base in ritmično eksaktnost zbora v tej, z liriko in dramatikoj v narodnem duhu izredno učinkovito kontrastirajoči skladbi. V Adamičevi Vijoli je v sopranski solopartiji nastopila priznana pevka odličnih pevskih kvalitit in glasu, ga, Bajukova, v Svatovskih je pomagal v solu naš rojak, operni pevec g. Križaj z vsem, svojega imena vrednim uspehom. Pri Ravnikovi skladbi sta z izrednim umevanjem igrala štiričrtni klavirski part Ravnikova učenca Šivic in Lipovšek. Hrvati, treba reči, so bili zadovoljni, iskreno, za res navdušeni za naš učiteljski zbor in sami so izjavljali, da jim koncert ostane v najlepšem spominu kot umetniški dogodek prve vrste. Kumar je bil nešteto krat klican na oder, gromovito aplavdiran in aklamiran, največji zbori so poklonili lovorove vence. Toda brez teh:

Slovenska pesem je bila med Hrvati z vso ljubeznijo sprejeta in z respektom priznana, hvala za to pa gre poštrevolnosti zbora in nepoplačljivemu trudu njega predsednika, prof. Bajuka, last not least zborovemu proslavljenemu pevovodji, prof. Kumariju, odličnemu interpretu in umetniku, ki je ponese našo umetnost k sosedom in jo tam proslavil, čestitati je pa zboru tudi k takemu pevovodji in pevovodji k zboru, bodimo Slovenci toplo hvaležni obema za delo in uspeh. Nadam se krasne bodočnosti zbora, ki se je v tako kratkem času iz nič napravil v naš prvovrsten in reprezentativen vokalni faktor.

S. V.

Sveta življenje in vrvenje

Boliševiki obsodili papeža na smrt

Vatikan je sprejel iz Moskve vest, da so visoke osebnosti pravoslavne sinoda, med njimi Rikov in Stalin, podpisale papežovo smrtno obsodbo, ker je odobral in finančno podpiral protiboliševski pokret.

Pismo s papežovo smrtno obsodbo je ba je res prispelo v Vatikan kot priporočena pošiljka, naslovljena na papeža in jo je papež osebno dobil v roke. Ko se je predložilo svetemu kolegiju, se je spravilo kot zgodovinski dokument v vatikanski arhiv.

Na tej stvari, če je resnična, je zanimivo, da tovariši Rikov in Stalin, šefa boliševske sovjetske Rusije, fungirata kot člana svetega pravoslavne sinoda! No, ta je pa dobra!

V ostalem je pa pismo, če je avtentično, dokaz satanske prismojenosti ruskih boliševikov.

Klic po otroku

Evropa izumira ... to ni več svarični klic kakšnih »klerikalnih reakcionarjev«, ampak s skrbjo napolnjuje tudi zelo svobodoumne mislece. Znani Coudenhove-Kalergi toži o tem pretresljivo v svoji novi knjigi »Junak ali svetnik«. Berlinski profesor socialne higijene Grotjahn izjavlja, da so danes že vse dežele dosegle Francijo, le še slovanski narodi ne omejujejo potomstva. Danes izkazuje najnižjo številko rojstev Švedska (17,5%), za njo pride Švica (19%). Mestno prebivalstvo ima manj rojstev od kmetijskega. Katoličani, katerim vera strogo prepoveduje preprečevanje spočetja, se bolj pomnožujejo od protestantov. Da res verne zelo vpliva na to stvar, se razvidi tudi iz tega, da številni rojstev na zapadu zelo nadejuje tudi pri Judih, dočim imajo vzhodni Judi, ki so ostali verni mozaizmu, še vedno veliko potomstva. Nekaj novega v svetovni zgodovini je, da tudi proletarci v velikih mestih nimajo več tako številnega potomstva kot preje, in da so čedalje bolj plodoviti. Vzrok so večidel umetno-preprečevalna sredstva, ki se jih poslužujejo višji sloji, pa se rapidno širijo tudi med delavstvom. Zmanjšanje umrljivosti otrok in odraslih končno ne more zadržati padanja prebivalstva. Višji sloji se ne bodo mogli dopolniti iz nižjih. Ni res, da zato ni več otrok, ker jih dežela ne more več prehraniti. Če more n. pr. Nemčija izdati na leto 6 milijard zlatih mark za alkohol, bo lahko tudi redila svoje otroke. — Istega mnenja je profesor Burgdorfer. Ta pravi, da se bo nemški narod moral dopolnjevati iz tujcev, ker mu bo lastnih delavcev zmanjkalo. Danes se v Nemčiji rodi polovica manj otrok nego leta 1900. Pomoč vidi v tem, da se pritegnejo k vzdrževanju otrok sloji, ki nimajo otrok, oziroma jih imajo malo.

19 letni vseučiliški docent

Najmlajši privatni docent na svetu je pač 19 letni Bengt Stromgren, ki je bil te dni imenovan za docenta astronomije na univerzi v Kjebenhavnu. Stromgren je že kot gimnazijalec priobčeval v astronomskih strokovnih listih članke, ki so vzbujali veliko zanimanje. Tudi njegov oče je astronom in profesor na isti univerzi, na kateri je bil zdaj imenovan njegov sin.

Naistarejše živo bitje na svetu

V mehiškem vasi Santa Maria del Tule stoji cipresa, ki je brez dvoma veteran vseh dreves na zemlji. Zenevski naravoslovec Candole računa, da je drevo staro okoli 6.000 let. Že najstarejša izvestja Mehike omenjajo to ogromno drevo. Cortez, ki je v letih 1519 do 1521 zavzel Mehiko, v pismu na španskega kralja omenja to cipreso. Njegova »armada«, ki je štela le 400 mož, se je vsa senčila v senci tega orjaka. Obseg debla meri 54 metrov, visoka pa je 46 metrov! Kljub starosti in različnih različnih rastlin, ki se po cipresi vpenjajo, je drevo še vedno mladostno sveže. Kakor vse kaže, hoče še tisočletja stati pokonci. Domačinom je drevo nekaj svetega ter tudi ne dopuščajo, da bi se podzemala raziskovanja, ki bi drevesu mogla škodovati.

Tajne brazilskih pragozdov

Naša zemlja skriva v sebi še vedno vseporno skrivnost, ki kljub splošnemu napredku znanosti v XX. stoletju še vedno niso raziskane. Tako je tudi velik del Brazilije popolnoma neznana. Saj je znano, da so ogromna zemeljska površja v srednjem in gornjem toku amazonske reke in njenih pritokov še popolnoma neraziskana. Številni raziskovalci se neumorno trudijo, da bi prodrli v pragozdove, toda neprijaznost tamkajšnjih indijskih plemen in druge nepravilnosti, jih pri tem ovirajo. Toda ne samo kraji ob amazonski reki še niso raziskani, tudi v južni Braziliji, v gornjem toku rek Parana in San Francisco so še neznana ozemlja.

Po vojni so našli že več, dosedaj popolnoma neznanih živali. In še celo v Evropi, kakor je naš list že pred par dnevi poročal. Sedaj prihaja iz Južne Amerike poročilo, da je raziskovalec dr. Ferdinand Emmerich našel v pragozdovih južne Brazilije, v neznanih indijskih krajih ob rekah Rio Pardo in Rio Verde, na ogromno izval, ki živi v tamkajšnjih močvirjih in je kljub večjemu obsegu še najbolj podobna krokodilu.

Raziskovalec dr. Emmerich pripoveduje, da je bil nekega večera s svojim indijanskim spremljevalcem in tolmačem gost plemena Botokuc. Pri tem plemenu je živel mlad, zelo inteligenten človek Pato, kateri je imel dolžnost, da mora plemenu preskrbljevati divjačino. Ker je bil Pato vedno v najtesnejšem stiku s naravo, je bil dober poznavalec živali.

Raziskovalec je zvedel od njega, da se nahaja v stepi neko jezero, v katerem da živi neka pošast, ki se hrani z živalmi in trsem. Sosedno indijansko plemo spoštuje žival in ji nosi v dar jetnike, ki so bili zajeti v vojni. Rekel je, da je ta žival največja v teh krajih.

Raziskovalec se je odločil, da sam poišče žival. Toda Pato se je branil iti z njim in tako sta odšla sama, on in njegov spremljevalec. Na obali pravega tropskega močvirja je stala skupina palm. Močvirje je obdajalo bujno in krasno trsje, ki je širilo omanen duh. Kolibri, krasni metulji, redke žuželke in pisane ptice so se zbirale v tisočih okoli močvirja. Poleg palm je rastle ogromno drevje z nadpovršinskimi koreninami, da sta mogla le z veliko težavo prodirati v ta labirint pragozda. Živalstvo je v tem tropskem rajju zelo

bogato. Razne opice, papige in ostale ptice so sedele v ogromnih jatah na drevju.

Skozi pragozd je vodila ravna in dobro izhajena steza. Na stezi so se videli čudni sledovi, ki so dokazovali, da je morala samo ogromna žival napraviti tako široko pot skozi nezasičeno goščavo. Sledč temu sledu, sta dospela do jezera. Voda je bila motna in na celi površini je rastle razno vodno trsje. Pošasti seveda nista videla. Po dolgem raziskovanju se je moral dr. Emmerich umakniti pred nevihto. Tako so prešli trije dnevi. Šele četrty dan se mu je izplačalo čakati.

Ko sta dospela do jezera, sta splezala na neko drevo, odkoder sta imela lep razgled na jezero. Skoraj istočasno se je voda razburkala, vodne rože so se pričele razmikati in neka temna masa se je prikazala na površju, toda je takoj zopet izginila. Toda že sam trenutek je zadostoval, da sta spoznala v tej masi ogromno, nepoznano žival. Pošast se je zopet dvignila na površje. Najprej se je pojavil temnorjav hrbet, zatem pa glava. Ogromna lobanja, ki je bila brez prehoda zrasla z ogromnim trupom, se je proti koncu vedno bolj zoževala. Žival je z velikim hrupom in šumom vdihavala zrak. Okrogle, velike oči so bile brezizrazne. Žival se je polagoma pomikala naprej in končno se je pokazal tudi topi rep. Pošast je bila podobna ogromnemu krokodilu, toda brez njegovega luskinastega oklepa. Dolga je bila 9 do 10 metrov, obseg pa je meril kake 3 metre. Predno je mogel raziskovalec sprožiti puško, je pošast zginila.

Kasneje je moral raziskovanje opustiti, ker so se indijanska plemena pričela kazati sovražna.

SREČNONOSNA ŠTEVILKA 13.

Številka trinajst je po mnenju praznoverojev nesrečonosna. Na znameniti vojni Nansena proti severnemu tečaju 1893—1896 pa je bila številka 13 naravnost srečonosna. Ko je Nansen s svojo ladjo »Fram« odplul, je štela posadka le 12 oseb. Slučaj je nanesel, da je Nansen v nekem nordijskem pristanu našel na nekega znanca in prijatelja, katelega je visoko cenil. Povabil ga je seboj in Bernsten je imel baš še toliko časa, da je očetu brzojavil, da gre z Nansenom na severni tečaj. Tako je sedaj posadka štela 13 oseb. In ta »nesrečna« številka ni mogla preprečiti, da se je srečno vrnil. Ko je Nansen pustil svojo ladjo zamrzniti, da jo je plavajoča ledena plošev nesla blizu tečaja, se je 13. marca 1895 odločil, da gre s pasjimi sanmi in enim samim spremljevalcem proti tečaju. Medtem pa je »Fram« zašla v zaželeni tok in sicer 13. januarja. 13. avgusta se ji je posrečilo, da se je oprostila ledenih spon in prav ta dan, t. j. 13. avgusta drugega leta je Nansen stopil na domača tla. Celó število psov je imelo s to številko opravka. Tri psice Nansenovega pasjega spremstva so vrgle po trinajst mladičev, katerih je bil Nansen silno vesel. Sicer pa mora biti res velik trap, kdor verjame v »nesrečno« številko 13.

ČUDO DANAŠNJE TEHNIKE.

Na pet let in pet milijonov funtov (1.375.000.000 Din) je proračuneno delo takozvanega Nersey-predora pod reko Mersey med Liverpoolom in Birkenheadom. Lani so pričeli z delom in mnogo je že dovršnega. Predor bo dolg dve in pol milje (4 km in 225 metrov). Prevrtan bo 30 čevljev pod strugo reke ter bo dvonadstropen. Zgornje bo imele štiri črte, spodnje pa dve. Nad en milijon ton žive skale bodo morali odstraniti in železje, s katerim bodo predor obokali, bo tehtalo nič manj kot 137.000 ton. Za razvoj največjega evropskega pristanišča Liverpoola, bo Mersey-predor velikanskega pomena.

Sir H. Rider Haggard:

37

Kleopatra, egiptovska kraljica.

In tako se je prigodilo, da je bilo meni, Harmakisu, ki sem bil položil take stvari daleč od sebe, vzlic vsemu usojeno, da sem padel vsled stvari, ki sem jo smatral brez vrednosti. Ta Karmion namreč me je ljubila — zakaj, ne vem. Vzljubila me je sama po sebi, kaj pa je prišlo iz te njene ljubezni, bom povedal pozneje. Jaz pa, ki nisem vedel ničesar o vsem tem, sem ravnal z njo kot sestro in stopal takorekoč roko v roki z njo proti najinemu skupnemu cilju.

Tako je potekal čas, dokler ni bilo sčasoma vse pripravljeno.

Bilo je v noči pred nočjo, ki je bila določena, da pade udarec, in v palači so se vršile gostije. Prav tisti dan sem bil obiskal strica Sepa in z njim stotnike čete pet sto mož, ki so imeli drugi dan opolnoči vdreti v kraljevsko palačo in pobiti rimske in grške legijonarje. Prav isti dan sem bil pridobil stotnika Pavla, ki je bil suženj moje volje izza onega dne, ko sem ga bil vzel skozi vrata. Pregovoril sem ga bil deloma z obljubami velike nagrade deloma s strahom — takrat je namreč on imel stražo — da bo v prihodnji noči odprl na dano znamenje majhna vrata, ki so na vzhodni strani.

Vse je bilo pripravljeno — cvet svobode, ki je pogorjal petindvajset let, je bil na tem, da zvevete. Oboroženi oddelki so bili zbrani v vsakem mestu od Abuja do Athuja in ogledniki so gledali iz njihovega zidovja in čakali prihoda sela, ki je imel prinesiti vest, da Kleopatra ni več in da se je kraljevski Egiptčan Harmakis polastil prestola.

Vse je bilo pripravljeno, zmaga je visela pred mojo roko kakor visi zrel sad pred roko, ki ga hoče odtrgati. A vendar mi je bilo srce težko, ko sem sedel

pri kraljevski gostiji in senca bližnjega gorja se mi je zgrnila preko duha. Sedel sem na častnem prostoru, blizu veličastja Kleopatre in se oziral po dolgih vrstah gostov, ki so se lesketali v draguljih in bili ovenčani s cvetjem, zapomnujoč si one, ki sem jih bil obsodil na smrt. Tam je pred menoj ležala Kleopatra v vsej svoji lepoti, ki je dirnila vsakogar, ki jo je videl, kakor dirne človeka piš polnočnega viharja ali pogled na razburkane vode. Strmel sem vanjo, ko so se ji ustnice dotaknile vina in se je igrala z vencem cvetlic na glavi, hkrati pa mislil na bodalo pod svojim oblacičom, katerega sem prisegel, da ga ji zabodem v prsa. Venomer sem zrl vanjo in jo skušal zasovražiti, se skušal radovati, da mora umreti — a nisem mogel. In tam zadaj za njo je bila dražestna dvornica Karmion, ki me je opazovala s svojim lepo resastimi očmi kakor vedno. Kdo bi si mislil, ako ji je pogledal v tisti nedolžni obraz, da je ona zasnovala past, v kateri naj bi bedno poginila kraljica. Kdo bi mogel domnevati, da je bila v njenih deklislih prsih zaprta skrivnost o tako številni smrti? Zrl sem vanjo in v srcu mi je postalo slabo ob zavesti, da moram s krvjo maziliti svoj prestol in s pomočjo zla rešiti svojo deželo zla. V resnici sem si tisto uro želel, da ne bi bil nič drugega kot preprost kmetovalec, ki ob svojem času seje in ob svojem času zopet žanje zlato zrno. Na žalost je bilo seme, ki ga je bilo meni usojeno sejati, seme smrti in sem moral žeti krvavo žetev.

»Ej, Harmakis, kaj ti je?« je rekla Kleopatra in se narahlo nasmehnila. »Ali se ti je vrsta zvezd zmešala, zvezdoznanec moj? Ali snuješ kako novo čarobno dejanje? Ej, kako je to, da si tako slab gost pri naši gostiji? Da ne bi vedela, da se na tako malovredne stvari, kot smo me uboge ženske, ne oziraš, kakor sem bila izvedela, veš, bi prisegla, da te je naposled Eros našel, Harmakis!«

»To pa ne, pred tem sem obvarovan, kraljica,«

sem odgovoril. »Služabnik zvezd ne opazi slabotne svetlobe ženskih oči in v tem je srečen.«

Kleopatra se je sklonila proti meni in me gledala dolgo in na tak način, da mi je zoper mojo voljo vsa kri sillla proti srcu.

»Nikar se ne bahaj, ponosni Egiptčan,« je rekla s tihim glasom, da je razen mene in Karmion nikdo drugi ni mogel slišati, »da me navsezadnje morebiti ne pripravim v skušnjava, da preizkusim svojo magijo zoper tvojo. Katera ženska more dopustiti, da jo moški potisne na stran kakor stvar brez vrednosti? To je žalitev našega spola, ki se sami naravi protivi,« in naslonila se je zopet nazaj in se zvonko nasmejala. Ko pa sem se ozrl kviško, sem videl Karmion, kako si je zobe zadirala v ustnice in se ji je čelo pomračilo od srda.

»Oprost, kraljica,« sem odgovoril hladno, toda kolikor mogoče razumno, »pred kraljico nebes obledijo celo zvezde!« Tako sem govoril o luni, ki je znamenje svete boginje, kateri se je Kleopatra drznila biti tekmičica nazivajoč se Izida, ki je prišla na zemljo.

»Dobro si povedal,« je odgovorila in plosnila z belimi rokami. »Ej, tukaj imamo zvezdoznanca, ki ima duha in zna delati poklone! Ej, tako čudo ne sme ostati neopaženo, sicer se bodo bogovi srdili. Karmion, vzemi mi ta venec iz rož z mojih las in ga položi našemu Harmakisu na učenó čelo. Kronali ga bomo kot kralja ljubezni, ako hoče ali ne.«

Karmion je vzela venec s Kleopatrine glave, ga nesla do mene, se nasmehnila in mi ga položila na glavo še gorkoga in blagodišečega od las kraljice, ampak tako trdo, da me je malce zabolelo. To pa je storila zavrlo tega, ker je bila jezna, dasi so se njene ustnice smehljale, in je šepnila: »Posebno znamenje to, kraljevski Harmakis.« Dasi je namreč bila tako zelo ženska, je bila vseeno precej otročja, kadar se je razjezila ali jo je mučila ljubosumnost.

=====

LJUDSKA KNJIZNICA in založništvo Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A Sheehan, Nadlag Povest irskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din — 24 zvezek: A Marby, Hanka, Ljudsko-srbska povest, 22 Din, vez 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume, 30 Din, vez 30 Din — 26 zvezek: Haggard, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 27 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 28 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 29 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 30 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 31 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 32 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 33 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 34 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 35 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 36 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 37 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 38 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 39 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 40 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 41 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 42 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 43 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 44 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 45 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 46 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 47 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 48 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 49 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 50 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 51 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 52 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 53 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 54 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 55 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 56 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 57 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 58 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 59 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 60 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 61 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 62 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 63 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 64 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 65 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 66 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 67 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 68 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 69 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 70 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 71 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 72 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 73 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 74 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 75 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 76 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 77 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 78 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 79 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 80 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 81 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 82 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 83 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 84 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 85 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 86 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 87 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 88 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 89 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 90 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 91 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 92 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 93 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 94 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 95 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 96 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 97 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 98 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 99 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 100 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 101 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 102 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 103 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 104 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 105 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 106 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 107 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 108 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 109 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 110 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 111 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 112 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 113 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 114 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 115 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 116 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 117 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 118 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 119 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 120 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 121 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 122 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 123 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 124 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 125 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 126 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 127 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 128 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 129 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 130 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 131 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 132 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 133 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 134 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 135 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 136 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 137 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 138 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 139 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 140 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 141 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 142 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 143 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 144 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 145 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 146 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 147 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 148 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 149 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 150 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 151 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 152 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 153 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 154 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 155 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 156 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 157 zvezek: Prigled, Otrok solca, 24 Din, vez 24 Din — 158 zvez

Gospodarstvo

Nova utesnitev deviznega prometa

Danes, ko je dinar takorekoč stabiliziran in se je v vseh gospodarskih krogih z upravičenostjo pričakovalo, da se bodo utesnitve v deviznem prometu, ki jih pravilnik o prometu z devizami in valutami predpisuje, prej ali slej ukinile, je nenadoma prišla iz Belgrada vest, da se devizni promet se bolj spravlja pod kontrolo Narodne banke. Zlasti v zagrebških gospodarskih krogih je to povzročilo veliko razburjenje. Predvsem se komentira dejstvo, da se je stvar izvršila, ne da bi se za to vprašali merodajni faktorji. Zagrebški finančni krogi trdijo, da je ta naredba predvsem naperjena proti njihovi borzi, ki dobiva vsekakor pretežno večino nalogov za prodajo deviz iz inozemstva. Danes je k stvari težko podati kritiko, ker ne vemo za motive, zaradi katerih je finančni minister naprtil Narodni banki to novo delo. Niti ne vemo, v koliko bo Narodna banka na odkupljene devize iz inozemstva reflektirala. Posledice te naredbe bo pokazala šele praksa. Vsekakor se pa vidi v tej naredbi tendenca, koncentrirati kar najbolj ves devizni promet v rokah Narodne banke, ki naj ima odločilno vlogo v deviznem prometu. Mogoče pa pomeni naredba le prvo etapo v nameravani popolni stabilizaciji dinarja in s tem zvezanimi inozemskimi posojili, ki naj se v bližnji bodočnosti zaključijo ali pa bo v korist Belgrada — to se danes ne more reči.

Za naše denarne zavode pomeni naredba samo malo večjo kompliciranost v poslovanju, na drugi strani pa prihranek na borzni mešetarni. Vsekakor se pa posel Narodni banki s to naredbo ogromno poveča. Pri celi stvari so najbolj oškodovani inozemski komitenti, ki dajejo našim borzom naloge za prodajo deviz po najboljšem tečaju. Dosedaj, ko je Narodna banka odkupila samo 1/4 po srednjem borznem tečaju, ki ga računa vedno po belgradskem tečaju, ki je pa vedno nižji kakor v Zagrebu in Ljubljani, je inozemski komitent še zmirom lahko prišel na svoj račun pri prodaji drugih dveh tretjin v prostem prometu. Sedaj pa, ko prevzame po novi naredbi Narodna banka tudi drugi dve tretjini, je seveda možnost koristi od prodaje deviz inozemcem na naših borzah zelo zmanjšana.

Kake koristi pa nam bo prinesla ta naredba, bo pokazala bodočnost.

—o—

Vinska razstava v Ptuj

V nedeljo ob 10 se je vršila slovesna otvoritev. Predsednik Brenčič je pozdravil velikega župana dr. Schaubacha. Pozdravil je nadalje zastopnika mar. oblasnega odbora Zupaniča, narodnega poslanca Vesenjaka, nem. gen. konzula Ferd. Seilerja iz Zagreba, mestnega župana iz Graza Fr. Muchitscha, zastopnike graškega deželne odbora, graške gostilničarske zveze, zastopnika Kmetijske družbe za Slovenijo Sancina, zastopnika Tujeske prometne zveze dr. Senjora, zastopnika vinogradniškega društva km. referenta Zidanška in slov. gostilničarske zadruge in številno občinstvo. Veliki župan dr. Schaubach je v svojem odzdravu poudarjal, da je treba pri nas posebno še podpirati organizacijo odprodaje naših dobrih vin, kar še ni na zadnji višini in čimbolj strniti vrste vinogradnikov tudi v tem oziru. Nar. poslanec Vesenjaki je poudaril, kako zelo je potrebna koncentrirana odprodaja vin, kar bo slovenski vinogradnik zmogel le potom trdnega in mogočnega združništva in je navedel zgledje iz drugih pokrajin doma in na tujem. Obl. odbornik Zupanič je zagotovil vso podporo in sodelovanje mar. oblasne skupščine. Graški župan dr. Muchitsch se je zahvalil za pozdrave in želel boljših gospodarskih stikov med Avstrijo in Jugoslavijo, kar zadeva vinogradništvo. Po kratkih pozdravih in nagovorih še drugih funkcionarjev in zastopnikov se je otvoritev končala in občinstvo razšlo po razstavnem prostoru pokušat vino.

Strokovnjaško ocenitev vin bodo komisije posebej objavile. Nam je možno podati nekaj skic in statistike te razstave na podlagi kataloga. Razstavilo je 87 razstavilcev in sicer 333 vrst vina. Vino je v pretežni večini letnika 1927, pa tudi precej letnika 1926, 1925. Starejših letnikov je bilo manj.

Cena vinu se je gibala od Din 850 do 15, za rariteto celo do 20 Din za 1 l. Kupčij v večjem obsegu se prvi dan ni sklenilo, ker pravi kupci, gostilničarji, pridejo šele v ponedeljek, ko se vrši v Ptuj občini zbor Zveze gostilničarskih združenj. Več vrst vina je bilo razstavljenega, ki sploh ni na prodaj oziroma, ki je bilo že prej prodano.

—o—

Tržna poročila

Ljubljana, dne 16. jan. 1928.

Hmeljarsko društvo v Zlatcu objavlja dne 10. t. m. v informacijo svojih članov sledeč oklice: Zadnje čase se kupujejo na deželi vedno večje množine. Cene, ki se dosežejo na deželi, so navedeno mnogo manjše kot notira blago na trgu v Zlatcu. Da bi pripravili hmeljarje rajši do prodaje, se navedeno kot vzrok, da je silno mnogo tranzitnega blaga (nem spada tudi naš jugoslovanski hmelj)

na razpolago, ki tlačijo cene. Temu nasproti moramo ugotoviti, da niso zaloge tranzitnega blaga tako ogromne, pač pa je celo večina tega blaga tako slabe kvalitete, da kot konkurenčno blago napram žateškemu sploh ne pride v poštev. Del tega tranzitnega hmelja je tako slab, da ga večina pivovarjev odklanja, ker ga ne morejo rabiti. Proti tem vsem, ki tlačijo cene, moramo opozoriti hmeljarje, da konzum (pivovarji) še nikakor ni krit. Po mnenju raznih trgovcev je potreba kritja na kvaliteten hmelju pri pivarnah še tako velika, da se bo le težko krilla z vsemi zalogami, kar jih je še. Zatorej ni nikakega vzroka za nervozno bojzljivost. Situacija se nagiblje pri mirnem, zdravem razvoju sedaj vsekakor v prid lastnikom kvaliteten hmelja. Zadnje žateško poročilo od 12. t. m. Močnejše popraševanje. Prodanih dnevno 50—100 do 200 bal. Jugoslovanski tranzitni 500—1400 K (18—46 Din za kg). Zadnje dni je bilo prodanih nekaj prama partij stajarskega in bačkega po 1200 do 1500 K (40—50 Din za kg).

Za prama hmelj je v Nürnbergu povpraševanje po čvrstih cenah, čečim je za ostali hmelj slaba kupčija. V tranzitnem prometu je bilo prodanega nekaj boljšeja jugoslovanskega hmelja po tlačnih cenah: 70—200 mark (945—2700 Din).

Zelezo. Nove eksportne cene so sedaj v Nemčiji: bloki 79.67—82.74 mark, palice 100.10, pločvina 128.71, žica 145.56, pocinkana 186.42 mark.

Kovine. Vse kovine v Londonu beležijo nazadovanje tečajev, ker je tendenca negotova. Baker, ki je prišel že čez 62, je pretekli teden padel na 61.113. V Newyorku notira 14.25; ostale londonske notacije: cink prompt 26.26, cink prompt 256.176, svinec prompt 21.189.

Živina. Na italijanskem tržišču so cene čvrste. Pretekli teden so se cene zopet dvignile za 30 do 50 centezimov za prašiče, čeprav je bila velika ponudba. V soboto so uradno notirali prašiči za kg žive teže 6.90 lir.

* * *

Zagrebški sejem se letos spomladi vrši od 29. aprila do 6. maja. V prvi vrsti bo IV. razstava avtomobilov in motociklov ter radia. Poleg tega bo še kmetijska razstava in razstava vajeniških del ob priliki 20 letnice Zveze hrvatskih obrtnikov.

Borza

Dne 16. januarja 1928.

DENAR.

Devizni promet je bil danes prilično živahen. Privatnega blaga je bilo malo, tako da je morala večina potrebe kriti Narodna banka (razen deviz Amsterdam, Newyork in Trst je dajala vse); zlasti je bilo veliko povpraševanje za Prago, katere je bilo zaključenih nad 500.000 K. Kurzi so čvrsti: Curih, Berlin in Trst so ostali neizpremenjeni, čečim so se uvrstili: predvsem London, nadalje Dunaj in Praga. Edino Newyork je napram zdajnjemu borznemu sestanku popustil za 1 paro. V Curihu so se vse devize uvrstile. Dinar notira 9.14, Newyork 518.95 in London 25.32.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi 16. jan. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13. l.
Amsterdam	2.945—23.10		22.975	—
Berlin	13.425—13.555		13.54	13.54
Curih	10.929—10.959		10.944	10.944
Dunaj	7.945—8.065		8.0125	8.015
London	276.3—277.53		277.13	277—
Newyork	56.67—57.87		56.87	56.78
Pariz	—	—	—	—
Praga	164.08—168.88		164.48	168.45
Trst	298.25—301.25		301.25	301.25

Zagreb, Amsterdam 22.89—22.95, Berlin 13.517—13.547, Curih 10.929—10.959, Dunaj 7.9975—8.0275, London 276.73—277.53, Newyork 56.668—56.866, Pariz 223—225, Praga 168.08—168.88, Trst 300—302.

Curih, Belgrad 9.14, Berlin 123.65, Budimpešta 90.70, Bukarešt 8.20, Dunaj 73.10, London 25.32, Newyork 518.95, Pariz 20.42, Praga 15.35, Trst 27.45, Sofija 3.74, Varšava 58.15, Madrid 89.10.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.48875, Kodanj 100.20, London 34.6250, Milan 87.56, Newyork 709.60 Pariz 27.925, Varšava 79.585, Valute: dolarji 706.75, angleški funt 84.325, francoski frank 28.10, dinar 12.42, češkoslovaška krona 21.02.

Praga, Devize: Lira 178.70, Belgrad 59.40, Pariz 132.66, London 164.40, Newyork 53.75.

Dinar: Newyork 176.25, Berlin 7.40, London 276.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani Trboveljska 462 den. V Zagrebu so 7% inv. pos. in agrari tendirali čvrsteje; blaga ni bilo izpod 86.25 in 53; vojne škode pa spekulacija ni mogla vzdržati in je izgubila na kurzu napram petku vse, kar je prejšnji teden pridobila. Tržišče bančnih papirjev je neizpremenjeno, med industrijskimi pa so večve narasle od 135 na 140 radi vesti o nameravani graditvi večje hidroelektrične centrale na Savi pod Medvodami.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., red. zavod 160 den., Trbovlje 462 den., Vevče 125 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 86—86.25, agrari 52.50—53, vojna odškodnina 421—424, febr. 396, marec 398—400, Hrv. esk. 85—86, Hipo 57.50—58, Jugo 96.25—96.50, Prašednina 875, Ljublj. kreditna 135 den., Sečera 540, Drava 570, Slavonija 13.50, Trbovlje 467.50—474, Vevče 140.

Dunaj. Podon.-savski-jadran. 86.60, Hrv. esk. 11.05, Hipo 7, Alpine 42.75, Trbovlje 61.80, Kranjska industr. 44.36, Ruše 28, Gutmann 75, Slavonija 1.45.

BLAGO.

Ljubljana. L. e. s. Hrastovi frizi po kupčevi notii, fko vag. nakl. post. 3 vag. po 1000, bukovi neza-mani plohi I., II. fko vag. meja 2 vag. po 600; zaključki 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta (terminalska borza), 16. jan. Tendence medla. Pšenica marec 30.52—30.58, zaključek 31.54—31.56, maj 32.02—32.08, zaklj. 32.04—32.06, okt. 29.80—29.82, zaklj. 29.80—29.82, rž marec 30.50—30.44, zaklj. 30.46—30.48, okt. 24.76—24.98, zaklj. 24.94—24.96, korusa maj zaklj. 25.86—25.90.

Dož pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., ploč. 30 dni, dob. prompt, ml. tar.): Pšenica 78—79 kg 2% bačka 352.50—355, jan. 355—357.50, sr. 350—352.50, slav. 347.5—352, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, ploč. po prejemu 500, oves boški zdrav rešetan 275, korusa bačka st. ml. tar. 270, nova časa prim. suha nav. vozn. jan. 267.50, febr. 275, marec 280, april 285, maj nova suha nav. vozn. 290; zaklj. 1. vag. pšenice. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Novosadska žitna borza je danes notirala kakor prejšnji teden. Ni bilo nikakih izprememb, tendence je neizpremenjena.

Za duha in srce

Verna ruska duša se prebu

Zdaj ko je tovariš Stalin sklenil, da se pomiri s sveto pravoslavno cerkvijo in je baje celo vstopil kot član v sveti sinod, so se njegovi brezverski tovariši hudo razburili in vodja sovjetske protiverske propagande Jaroslavskij je dobil na razpolago velika sredstva, da v predpustni sezoni prireja obhode, da bodo smešili Krista kot judovskega potepuha, Mater božjo, apostole, svetnike in svetnice pa kot vlačuge. V lepi izakovski katedrali v Petrogradu, ki so jo sovjeti spremenili v muzej brezverstva, bodo letos priredili izredno intenzivno predavalno sezono. Saj je sam Ljennin dejal, da je nemogoče verovati v Boga človeku, ki veruje v človeško delovanje. In: »Človek je opij za ljudstvo, je ta voditelj dal z ogromnimi črkami nabarvati na moskovskem Rdečem trgu.

Pa le ni nič pomagalo. Proletom se je ravno tako malo posrečilo uničiti krščansko vero kot svojčas prosvetljenim buržujem. »edesnik petrogradskega kluba brezbožnikov Dolov dela z vladnim denarjem ogromno propagando, pa v poldrugmilijonskem mestu tekem let ni nabral več kot 12.000 članov. V šolah v sovjetski Rusiji imajo povsod upeljan šolski svet, ki ga vodijo šolarji sami. Ker je namen teh svetov v prvi vrsti brezverska propaganda, je predsednik vedno strumen brezverec. V zadnjem času pa se čedaljebolj dogaja, da gimnazijalci, ki so se še pod carizmom odlikovali po veliki (seveda prikriti) brezbožnosti, odpovedujejo svojemu predsedniku pokorščino in to baš, če gre za verske stvari. Zadnjič so po več mestih šolarji svojega predsednika radi rabe bogokletnih besed neusmiljeno pretepeli. Tudi delavci se rez ožni propagandi čedaljebolj upirajo in kmalu bodo pripadali brezbožni organizaciji samo pijanci in lenuhi, ki si hočejo na ta način preskrbeti protekcijo.

Na drugi strani raste versko gibanje uprav rapidno. Namestnik patrijarha škof Serafim je duhovščini zapovedal (pred letom dni bi bil za to prišel v Sibirijo), da naj po možnosti obiskuje vsa protiverska predavanja in nastopa v debati. V vseh tudi boljševiških organizacijah obstojajo večalimenj tajni krožki, ki gojijo versko misel. Pravoslavci pa so se tudi ustrašili močne protestantovske propagande, ki žanje velike vspehe tako med kmeti kakor med delavci. Škofje so rekli Stalinu: Ali ni bolje, da daste vsaj nekaj svobode ruski pravoslavni cerkvi, kakor pa da se na našo škodo širi baptizem, adventizem itd.?

V Kolpini pri Petrogradu je neki Curihikov ustanovil občino, ki hoče zgraditi družbo »duhovnega socializma«. Oficijelni socializem, tako pravijo, skrbi samo za potrebe telesa, treba pa je tudi zadovoljiti dušo. Mir in ljubezen morata vladati na zemlji. Po dolgem spanju v omami boljševiškega materijalizma se je zopet zbudila verna ruska duša.

Ljenninova osebnost

Valeriu Marcu je napisal zanimivo knjigo o Ljenninu. Slika ga kot dosledno, sistematično, trezno naturo. Kot dijak je samo študiral, da se pripravi za revolucijo. Asketične poteze na njem ni nobene, on se je žrtvoval za stvar in učil iz nekega močnega naravnega nagona. Učil se pa ni iz golega navdušenja za probleme kot take, ampak s praktičnim smotrom. Ideje, ki jih sam razlaga v svojih delih, niso niti globoke niti originalne, pač pa se povsod kaže železna volja, ki brez oziroma gre za svojim ciljem. V Ljenninu so bile evropske ideje vsajane v mongolsko naturo (Uljanovi so tatarskega pokoljenja). Svoboda, humaniteta, pravstvenost so meščanski predsodki, imajo zgolj relativen pomen, vladajoči razred jim daje vsebino in smoter. Teror je dolžnost, ko gre za iztrebljenje buržuazije, naj stane tudi potoke krvi. Čeka, ki je to delo izvršila z vsemi sredstvi krutosti, intrige in laži, je Ljenninov otrok. Ko pa je neovirano zavladal, je kot rojen praktik svoje teorije prilil dejanskim potrebam. Gre na posodo k zapadnemu kapitalizmu v gospodarskem in kulturnem pogledu in se izkaže kot drugi Peter Veliki. Za lepe umetnosti ni imel smisla. Gani ga je le Beethovnova muzika, ki ga je spravila v njemu samemu čisto nerazumljivo nežno razpoloženje.

Kruta ironija je, da se iz človeka, ki je učil, da je duh, oseba, pravstvenost samo proizvod necebnih gospodarskih razmer, razvoja materije, zdaj uganja svetniški, »buržuazni« kult. Njegovo truplo so že večkrat balzamirali in prebalzamirali, deli v vitrino, razsvetljujejo s tisočsvetno elektriko, mužiki pa je molijo in se pred njim križajo. O truplu in o živem človeku so napravili milijone podob, ki se čestijo kot ikone. Kaj bi rekel neizprosnni iztrebljevalec vseh meščanskih predsodkov, če bi še živel? Ali če bi n. pr. videl tovariša Stalina kot člana Sinoda svete pravoslavne cerkve?

Pogan do kosti

Kakor znano, je škof Cremoni prepovedal vernikom obisk D' Annunzijevih dram. To priložnost je uporabil »Osservatore Romano« v to, da je podvrgel kritiki D' Annunzijeva dela sploh. To je zato vzbudilo zanimanje, ker je Mussolini te dni sam sprožil misel, da bi se izdala luksuzna izdaja vseh D' Annunzijevih del. Glasilo Vatikana opozarja šefa vlade na to, da je to v protislovju z ostalimi tendencami njegove vlade, ki da gredo za obnovo dežele v

krščanskem smislu. Luksuzna izdaja pa tudi ni v nobenem pravem razmerju do umetniškega D' Annunzia. Njegova dela nikakor niso pisana v duhu italijanstva, ki je krščansko. Carducci-jev poganski značaj je bil bolj polemičen in političen, D' Annunzio pa je pogan do kosti.

Judie na potu h Kristusu

V Leonovi družbi na Dunaju je 10. t. m. predavala gospa Frančiška van Leer o »boljševizmu kot obnovi Mesije«. Gospa van Leer je judovskega rodu in je kasneje prestopila v katoliško cerkev. Njena izvajanja odpirajo globok pogled v judovsko dušo. Rekla je med drugim:

Izrael je bil od nekdaj nosilec mesijanske misli. Ko je pa bila prišla njegova ura, je Izrael spal v svojih farizejskih in pismoukih. Od tedaj je izgubil vsaka tla pod nogami. Toda pričakovanje je ostalo in iz vseh struj judovstva, bodisi verskih bodisi liberalnih, odmeva radost pričakovanja, da bo Mesija vendarle še prišel. Kakor čudno zveni, je vendarle res: Kjerkoli se judje udeležujejo socijalizma ali komunizma, prinašajo manj vredne ostanke mesijanske misli. Morda se tega niti sami ne zavedajo, toda kdor se je udeležil berlinske in dunajske revolucije, kakor predavateljica, ve iz lastne izkušnje, kako žene te ljudi neka skoraj nerazumljiva sila, da se žrtvujejo soljudem. Tak je bil Liebknecht, taka Roza Luxemburg in mnogi drugi, ki so povečini postali žrtev svojih ideologij in utopij. Človek mora to poznati iz lastnega doživlja, ako hoče te ljudi in njih tragedijo razumeti. Gotovo je neodpušno, kar so prizadeli državi in ljudstvu, vendar se jim ne sme kar tako očitati zločinskih namenov.

Rešitev judovskega vprašanja, ki se je že tisočkrat poizkusila, se po potih antisemitizma ne bo posrečila, ker je Izrael čisto poseben narod in je njegova čudna usoda vedno zvezana z Bogom. V srednjem veku so hoteli žide siloma izpreobrniti v katoličane, pa so ustvarili le mučenike.

Zakaj je judu tako težko, da bi veroval v Kristusa kot Odršenika? Jud ve iz zgodovine lastnega naroda, kako strašna šiba božja je prišla nad Izrael, kadarkoli je molil podobne ali druge reči; v sebi nosi prepričanje, da se molil Bog le v duhu in strašno mu je moliti človeka ali ga imenovati Boga. Oni so strastni nasprotniki antropoteizma in misterija bogočloveštva ne razumejo. Celo judu, ki Kristusa ljubi, je težko, da bi ga priznal za Odršenika. Judje so hoteli iz evangelijev razlagati Kristusa kot prvega velikega socialnega demokrata. Od kod to? Vera je milost božja in kdor še nikdar ni naredil križa, ne more videti luči.

To je velika tajna Izraela, ki je v svoji neveri ne razume. Judje — bodisi verni ali neverni — ne vedo danes ni kod ni kam. Toda ali ni znamenje časa, da so v zadnjem času posvarili nekega rabinca, naj ne govori o Kristusu, češ, da bo drugače vse judovstvo poglaval v roke krščanstvu? Ali ni znamenje časa, da je pred dvema leti neki rabinec v svoji pridigi rekel, da judje ne morejo storiti nič boljšega, nego sprejeti Kristusa nauk in da je bil potem ta rabinec v rabinskem svetu z 69 proti 3 glasovom oproščen? Ali ni prst božji v tem, da v Budimpešti deluje judovski sekte, ki se imenuje »Občina v Kristusa verujočih judov na Ogrskem«?

Predavateljica je nato opozorila na množestvino izpreobrnitve med judi in zaključila: »Vse to kaže, da Bog svojega izraelskega ljudstva ni končno zavrgel. Kadar se dopolnijo časi, se bo Izrael v trumah in s plamenem veseljem v srcu pridružil Kristusu in mu povrnil, kar mu je v 2000 letih premalo dal. Potem bo Cerkev vsled ogromne apostolske sile obsegala ves svet.

Slovenski učiteljski pevski zbor v Zagrebu

Učiteljski pevski zbor se je nedolgo tega osnoval, se nam o priliki P. H. Sattnerjevega jubileja prvič predstavil, potem pa skoro poldrugo leto molčal, da so neki pesimisti že mislili, da bi mu peli rekivjem. Toda zagrebški program, umetnostno izredno visok osvoječ in tehnično najtežje vrste iz naše moderne literature, program in izvedba sta jasno pokazala, da društvo tačas ni splošno, nego silno trdo in žilavo delalo, da so se naši učitelji in učiteljice, katerih večina se mora z dežele celo voziti vsakekrat v Ljubljano k skušnjam, do skrajnosti žrtvovali za umetnostni ideal in napredok. Cast jim!

Hrvatje so zbor iskreno sprejeli in kakor sticer poznamo njih lokalni patriotizem (malo več tega bi tudi nam želeli), ki je napram »Kranjem« včasih malo krivično pristranski (da spominja le na lanskšo debato v Zborih), so napolnili v soboto 14. t. m. veliko dvorano Glasbenega zavoda do zadnjega kotička, tako da na dan koncerta ni bilo več mogoče dobiti vstopnic. Vzeli so »Vokalni koncert slovenske moderne pjesme« za odlično reprezentacijo slovenske moderne med Hrvatmi in polno je bilo zastopano glasbeništvo, zlasti mladi, inteligenca in mešanstvo, ki je vajeno najmodernejši muzike kakor vidimo iz njihovih opernih in koncertnih programov.

Program je štel Admtičovo Vragovo nevesto, Violo in Svatovske, Škerjančeve Kmetijske, Lajovske Kolednike. Zabe in Zlato v Blatni vasi, pa